

**ArcheoPro Archeologisch rapport
Nr 14052**

**Oudedijk 11, Kortgene
Gemeente Noord-Beveland
Inventariserend Veldonderzoek (IVO-0);
Bureauonderzoek, oppervlaktekartering en
karterend booronderzoek**

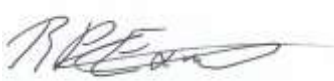
Ivo Beckers
Joep Orbons

November 2014

ArcheoPro

ArcheoPro Archeologisch rapport Nr 14052

Oudedijk, Kortgene Gemeente Noord-Beveland Inventariserend Veldonderzoek (IVO-0); Bureauonderzoek, oppervlaktekartering en karterend booronderzoek

Colofon	
Opdrachtgever:	Van Dun Advies B.V., Dorpsstraat 54, 5113 TE Ulicoten
Status:	Concept versie 26-11-2014
Projectcode :	14-126
Bestandsnaam :	ArcheoPro, Oudedijk, Kortgene, 2014 11 26
Archis melding (OM nummer):	62216
Bevoegd gezag:	Gemeente Noord-Beveland
Opslagplaats documentatie:	Provincie Zeeland
ISSN:	1569-7363
Auteur:	Ivo Beckers, Joep Orbons
Projectleider :	Richard Exaltus
Projectmedewerkers:	Richard Exaltus, Ivo Beckers, Joep Orbons
Onderaannemers:	nvt
Autorisatie:	Drs. R.P. Exaltus; senior-archeoloog
	
Uitgegeven door ArcheoPro © Copyright 2014 ArcheoPro, Eijsden	
ArcheoPro Sint Jozefstraat 45 NL 6245 LL Eijsden Nederland	Tel : 0(0 31) 43 3672586 Fax: 0(0 31) 43 3672585
Kamer van Koophandel Limburg: 14117581 e-mail: info@archeopro.nl www.archeopro.nl	

Inhoudsopgave:

Inhoudsopgave:	3
Samenvatting	4
1. Inleiding.....	4
1.1 Algemeen	6
1.2 Locatiegegevens	7
1.3 Aard van de ingreep	7
1.4 Onderzoek	8
2 Bureauonderzoek.....	11
2.1 Methode en bronnen.....	11
2.2 Geo(morfo)logie, aardkunde en bodem.....	12
2.3 Archeologie	19
2.4 Informatie amateurarcheologen.....	20
2.5 Historie	24
2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	28
2.7 Onderzoeksstrategie	29
3 Veldonderzoek	31
3.1 Verrichte werkzaamheden	31
3.2 Resultaten oppervlaktekartering.....	31
3.3 Resultaten booronderzoek	31
4 Conclusies en aanbevelingen (beleidsadvies)	36
Verklarende woordenlijst	37
Archeologische tijdschaal	37
Bronnen	38
Literatuur.....	39
Bijlage 1: Boorbeschrijving.....	40

Samenvatting

Op 30 juni is door ArcheoPro in opdracht van Van Dun Advies een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) uitgevoerd op een terrein aan de Oudedijk 11 te Kortgene.

Op basis van het bureauonderzoek kunnen op twee niveaus archeologische waarden aanwezig zijn: archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen kunnen aanwezig zijn in een archeologische laag in het Laagpakket van Walcheren en archeologische waarden uit de Romeinse tijd kunnen aanwezig zijn in een veraarde veenlaag in de top van het Hollandveen

De verwachte archeologische waarden uit de Romeinse tijd bestaan waarschijnlijk uit nederzettingsresten. De archeologische laag uit deze periode manifesteert zich daarnaast door het voorkomen van fragmenten houtskool, aardewerk en bouw materiaal in de top van het veen. Naar verwachting zullen de mogelijke archeologische waarden uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd A bestaan uit de resten van een boerderij met erf. Een archeologisch niveau uit deze periode is waarschijnlijk hier een humeuze, ontkalkte laag met fragmenten bouw materiaal en aardewerk. Mogelijk is de top van het veen al door overstromingen geërodeerd geraakt. Datzelfde geldt mogelijk voor de potentiële archeologische laag in het Laagpakket van Walcheren.

Tijdens het booronderzoek werden vijf boringen gezet tot maximaal 4 m -mv. De ondergrond van het plangebied bestaat uit kwelderafzettingen van het Laagpakket van Wormer met daarboven Hollandveen. Er is geen veraarde top van het Hollandveen aangetroffen en de veenlaag is waarschijnlijk geërodeerd door latere overstromingen. Boven het Hollandveen is een pre-Middeleeuws overstromingspakket aangetroffen van het Laagpakket van Walcheren met in de top daarvan op ca. 170-200 cm -mv een humeuze laag. Er zijn geen archeologische indicatoren in deze humeuze laag aangetroffen en de laag lijkt door latere overstromingen te zijn geërodeerd. Boven de humeuze laag zijn waarschijnlijk overstromingsafzettingen gevonden uit de periode van 1530 tot 1643, toen het plangebied en de rest van Noord-Beveland kortstondig werden opgeëist door de zee. De bovengrond bestaat uit een recente bouwvoor met in drie boringen tot ca. 85-90 cm -mv een waarschijnlijk recent verrommelde of opgebrachte laag.

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor archeologische resten daterend uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd A. Deze resten dateren van vóór 1530 n. Chr. en kunnen aanwezig zijn in een cultuurlaag in het Laagpakket van Walcheren. Mogelijk zijn nog archeologische waarden uit de Romeinse tijd in de veenlaag aanwezig op ca. 3,1 m onder het maaiveld.

Binnen het minder dan 0,1 hectare grote plangebied zijn door ArcheoPro vijf boringen gezet.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat van de twee potentiële archeologische niveaus (de top van het veen en een laag in het Laagpakket van Walcheren) de top is geërodeerd door overstromingen.

Ondanks de extreem hoge boordichtheid van vijftig boringen per hectare, zijn tijdens het booronderzoek geen archeologische indicatoren aangetroffen. De kans op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied wordt daarom laag geacht.

In verband met de erosie van de potentiële archeologische niveaus alsmede in verband met het volledig ontbreken van relevante archeologische indicatoren, geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn tijdens het onderzoek archeologische resten aangetroffen waarmee tijdens de verdere planvorming of bij de uitvoering van de geplande werkzaamheden rekening zou moeten worden gehouden.

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Opdrachtgever:	Van Dun Advies B.V., Dorpsstraat 54, 5113 TE Ulicoten
Datum uitvoeringveldwerk:	30 juni 2014
Archis onderzoeksmelding:	62216
Bevoegd gezag:	Gemeente Noord-Beveland
Beheer/plaats van vondsten:	Provinciaal Archeologisch Depot (PAD) Zeeland Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland Looierssingel 2 4331 NL Middelburg Depotbeheerder: dhr. H. Hendrikse 0118-623732 e-mail: h.hendrikse@scez.nl
Beheer/plaats van documentatie:	Zeeuws Archeologisch Archief (ZAA) Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) Postbus 49 4330 AA Middelburg Beheerder: dhr. J.J.B. Kuipers 0118-670879 e-mail: jib.kuipers@scez.nl
Beheer en plaatsen vondsten:	Provinciaal Archeologisch Depot (PAD) Zeeland Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland Looierssingel 2 4331 NL Middelburg Depotbeheerder: dhr. H. Hendrikse 0118-623732 e-mail: h.hendrikse@scez.nl
Levering van digitale gegevens:	Levering van digitale gegevens: Een digitale versie van het definitieve rapport dient toegezonden aan de RCE
Nieuw aangetroffen vindplaatsen:	n.v.t.
Complextypen nieuw aangetroffen Vindplaatsen:	n.v.t.

1.2 Locatiegegevens

Provincie:	Zeeland
Gemeente:	Noord-Beveland
Plaats:	Kortgene
Toponiem:	Oudedijk 11
Globale ligging:	ten noorden van de Oudedijk, ter hoogte van nr. 11
Hoekcoördinaten plangebied:	48451 / 398092 48451 / 398127 48490 / 398127 48490 / 398092
Kadastraal perceel:	KGN00M 00331G0000
Oppervlakte plangebied:	0,09 ha
Eigendom:	particulier
Grondgebruik:	erfverharding en grasland
Hoogteligging:	± 1 m +NAP
Bepaling locaties:	GPS Garmin, meetlinten
Status terrein:	n.v.t.
Zeeuws Archeologisch Archief:	Geen vondstmeldingen
Archis vondstmeldingen:	zie tabel 1

1.3 Aard van de ingreep

Aard ingreep:	Verlenging van een rundveestal
Wijze fundering:	op heipalen
Ingreepdiepte:	De nieuwe stal zal gefundeerd worden op 30 cm brede funderingsbalken van 50 cm dik op prefab betonnen heipalen. De heipalen worden 18 m lang. Er worden nog een 5 m lange en 1,38 m brede mestkelder en een 2 m lange en 1,38 m brede melkput gerealiseerd. Beiden reiken tot 2,8 m -mv
Onderkeldering:	ja
Oppervlakte bodemverstoring:	900 m ²

1.4 Onderzoek

Op 30 juni is door ArcheoPro een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) uitgevoerd op een terrein aan de Oudedijk 11 te Kortgene.

Het archeologisch onderzoek betrof een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) met bureaustudie. Bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van beschikbare informatie te komen tot een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel. Het Inventariserend Veldonderzoek heeft vervolgens tot doel om het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel te toetsen door middel van veldwaarnemingen. Hiermee kan de vraagstelling beantwoord worden of binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn en of deze vervolgonderzoek en/of planaanpassing vereisen.

Het plangebied ligt in een zone waarvoor volgens het bestemmingsplan een dubbelbestemming archeologie geldt. Om in deze zone een omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen, dient de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

Het vigerend bestemmingsplan voor dit gebied is “Landelijk gebied 2013” (planidentificatie [NL.IMRO.1695.BPLandelijk2013-VA01](#)). Voor het gebied geldt de dubbelbestemming waarde Archeologie 2. Deze staat omschreven in de regels behorende bij het bestemmingsplan “Landelijk gebied 2013” (bijlage 2).

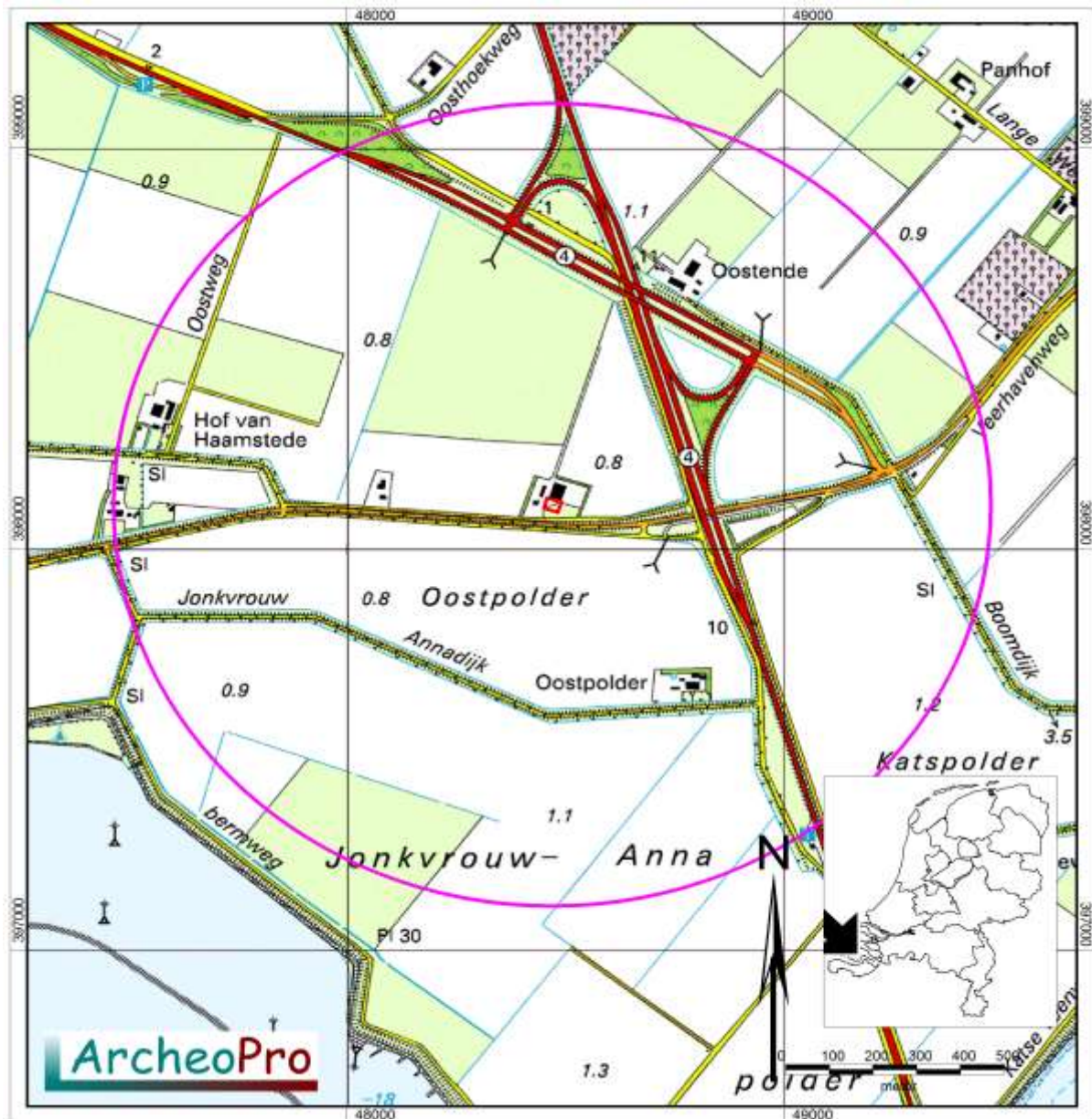
In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren op grond van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.3).^[2] Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Noord-Beveland heeft voor zover bekend echter geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld.^[3] Dit onderzoek is dus gebaseerd op de algemene criteria die in de KNA staan geformuleerd en de aanvullende provinciale richtlijnen voor archeologisch onderzoek in Zeeland zoals gepubliceerd in het Provinciaal Blad van Zeeland 32, 2009.

ArcheoPro voert haar onderzoeken uit conform de hiervoor vastgelegde normen en richtlijnen (KNA 3.3) en is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) vergunning verleend tot het verrichten van bepaalde archeologische werkzaamheden in het kader van het doen van opgravingen, bestaande uit prospectie door middel van booronderzoek.

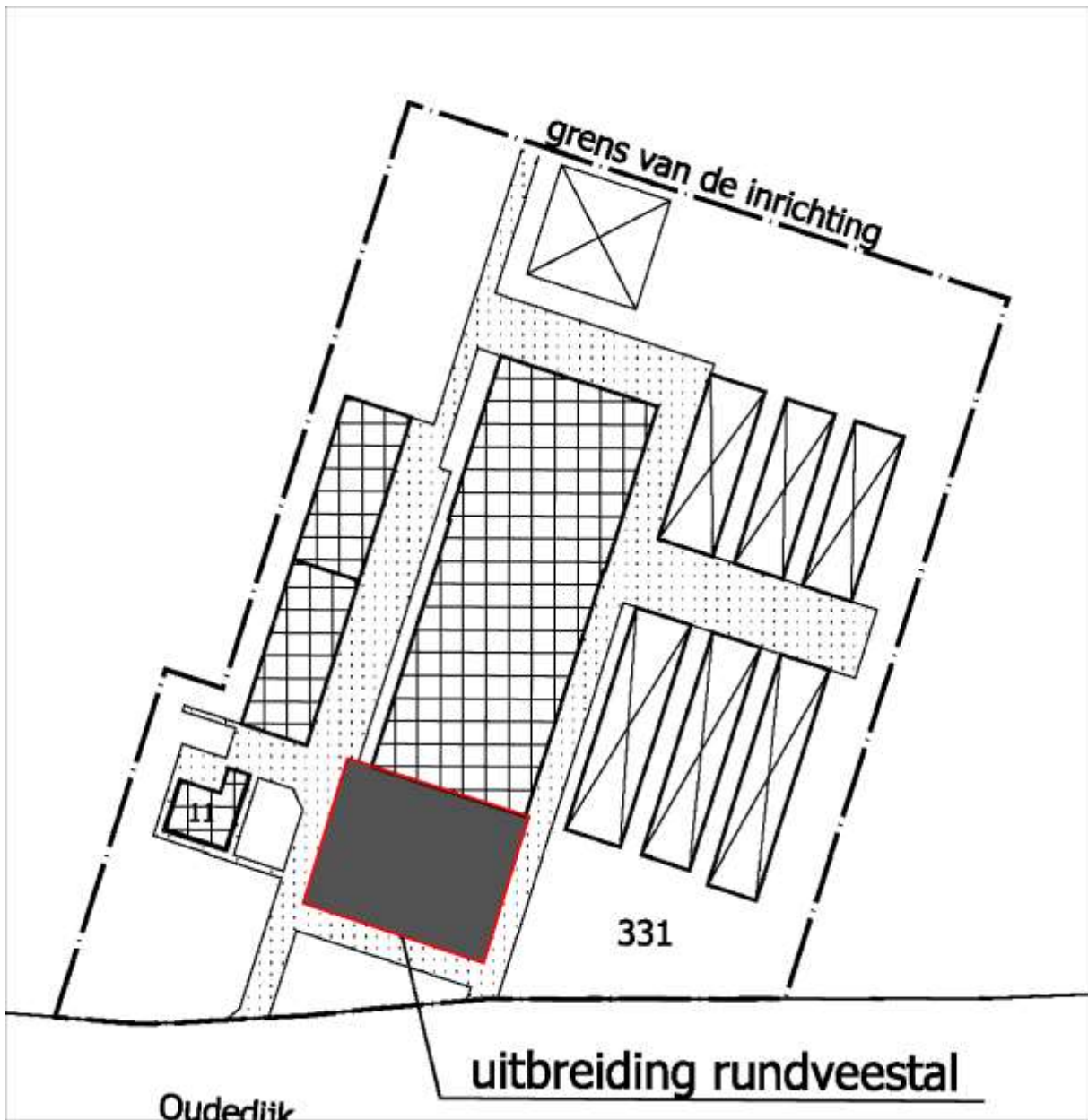
Het onderzoek is uitgevoerd door drs. R.P. Exaltus (senior-archeoloog), I.S.J. Beckers MA (prospector) en ing. P.J. Orbons (senior vakspecialist).

¹ ² SIKB 2010.

¹ ³ Op www.noord-beveland.nl is geen informatie beschikbaar.

Figuur 1: De ligging van het plangebied (rood omlijnd) met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

Figuur 2: Plankaart voor plangebied

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode en bronnen

Onderzoeksgebied bureauonderzoek: Cirkel met een straal van één kilometer rond het centrum van het plangebied

Tijdens het bureauonderzoek wordt door de bestudering van beschikbare bronnen, kennis vergaard omtrent de bodem en geologie van het onderzoeksgebied en de hierin bekende en te verwachten archeologische waarden.

Aan de hand van de resultaten van het bureauonderzoek kan de beste aanpak voor het veldonderzoek worden bepaald.

Hierbij zijn de volgende bronnen geraadpleegd (voor bronvermelding; zie ook literatuurlijst, dit geldt ook voor de kaarten die in de tekst opgenomen zijn):

- Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
- Archeologische MonumentenKaart (AMK)
- ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS)
- Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965, 1:50.000
- Bodemkaart 1:50.000
- Gemeente Oud-Beveland, Archeologische beleidskaart
- Geomorfologische kaart 1:50.000
- Geologische kaart 1:50.000
- Grote historische atlas van Nederland 1:50.000 1838-1857 (Deel West)
- Grote historische topografische atlas van Nederland, provincie Zeeland 1:25.000 1894-1926
- Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)
- Kadastrale minuutplan met aanwijzende tafels, 1830

Figuur 3: Luchtfoto met daarop rood omljnd het plangebied.

2.2 Geo(morfo)logie, aardkunde en bodem

Geologisch niveau	Gemiddelde diepte top niveau (m t.o.v. NAP)	Omschrijving	Ouderdom / periode
Laagpakket van Walcheren	+1	Schorafzetting (dekafzetting)	Late Middeleeuwen / Nieuwe tijd
Hollandveen Laagpakket	-2,1	Veen	Bronstijd / IJzertijd
Laagpakket van Wormer	-2,3	Wad/kwelderafzetting	Mesolithicum / Neolithicum

Tijdens een groot deel van de laatste ijstijd (het Weichselien), heerste in Nederland een poolklimaat. Door het ontbreken van begroeiing had de wind vrij spel en kon vanuit het Noordzeebekken dekzand worden afgezet. Dit dekzand behoort tot het Laagpakket van Wierden (Formatie van Boxtel).

In het begin van het Holoceen (ca. 9.700 v. Chr.) is het klimaat warmer geworden. Het landschap kreeg een minder open karakter en onder invloed van een warmer klimaat kon de vegetatie veranderen naar een boslandschap. In het begin van het Holoceen is op het dekzand een ca. 1 m dikke laag veen gevormd. Deze veenlaag staat bekend als het Basisveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop).

Na de veenvorming kwam het onderzoeksgebied onder invloed van de zee. Vanuit het westen overstroonden steeds meer delen van het huidige Zeeland. Ca. 5.500 v. Chr. was de helft van het huidige Zeeland een groot getijdegebied en in ca. 4.400 v. Chr. bereikte dit getijdegebied de grootste omvang. Daarna nam de invloed van de zee juist weer af en kon ten westen van het onderzoeksgebied een kustbarrière ontstaan. In de lagune achter de kustbarrière verzoette het gebied en kon op uitgebreide schaal veen groeien. Omstreeks 2.500 v. Chr. was Zeeland veranderd in een veenmoeras. De hierbij ontstane veenlaag wordt tot het Hollandveen Laagpakket gerekend (Formatie van Nieuwkoop).

In de Romeinse tijd nam de bevolking in het huidige Zeeland sterk toe en men ging delen van het veenmoeras ontwateren om het gebied geschikt te maken voor landbouw en bewoning. De veenlaag klonk in die gebieden in en het risico op overstromingen door de zee nam weer toe. In de lage gebieden van het veenmoeras ontstonden zeegeulen. Door de vorming van zeegeulen trad er in het omringende veenlandschap klink in en werden de laag gelegen gebieden weer vatbaar voor overstromingen door de zee. Vanaf ca. 300 n. Chr. is dit proces exponentieel toegenomen zodat uiteindelijk een groot deel van Zeeland weer een getijdegebied is geworden.

In de zeegeulen zelf werd voornamelijk zand afgezet. In de overstroemde gebieden daarnaast werd zandige klei en siltige klei afgezet. De mariene afzettingen van deze fase worden gerekend tot het Laagpakket van Walcheren (Formatie van Naaldwijk).

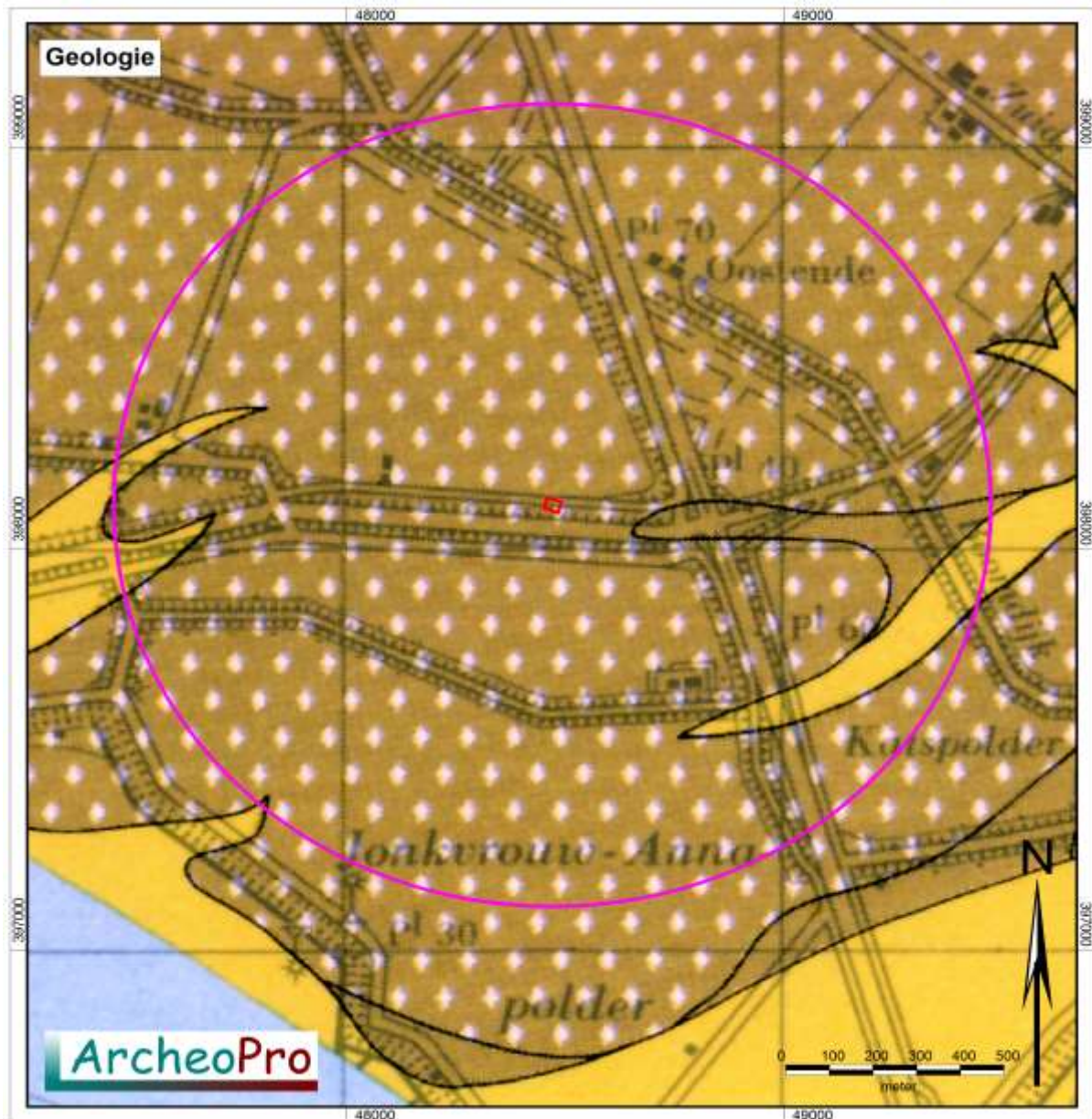
Het plangebied behoort tot de voormalige polder Beosten Wijtfliet, één van de oudste bedijkte delen van Beveland. Deze polder was zeker al voor 1300 n. Chr. bedijkt. Het gevecht van de mens tegen het water was echter nog lang niet gestreden. Tijdens de stormvloed van St. Felix Kwade Zaterdag is heel de polder Beosten Wijtfliet overstroomd geraakt. Alleen de kerktoren van Kortgene stak nog boven het water uit. Het eiland Noord-Beveland is in die periode verlaten geweest. Volgens de kaart van Hattinga uit 1750 is de polder waar het plangebied deel van uitmaakt in 1643 bedijkt en teruggewonnen van het water. Sindsdien hebben er geen grootschalige overstromingen meer plaatsgevonden in het onderzoeksgebied.

In het midden van het erf van de Oude Dijk 11 is een geologische boring tot 15 m –mv gezet.¹ Hierin zijn van 3,3 tot 15 m onder het maaiveld getijdeafzettingen van het Laagpakket van Wormer aangetroffen. De basis hiervan bestaat uit zand met een duidelijke fining-upwards structuur. Waarschijnlijk is in het plangebied een zeegeul actief geweest (figuur 4). Gezien de grote diepte van het pakket getijdeafzettingen is het goed mogelijk dat door de zeestroming het Basisveen en de top van het dekzand zijn geërodeerd in het plangebied. De stroomsnelheid van het water is steeds meer afgenomen; de invloed van de zee op dit deel van het huidige Zeeland nam dus af.

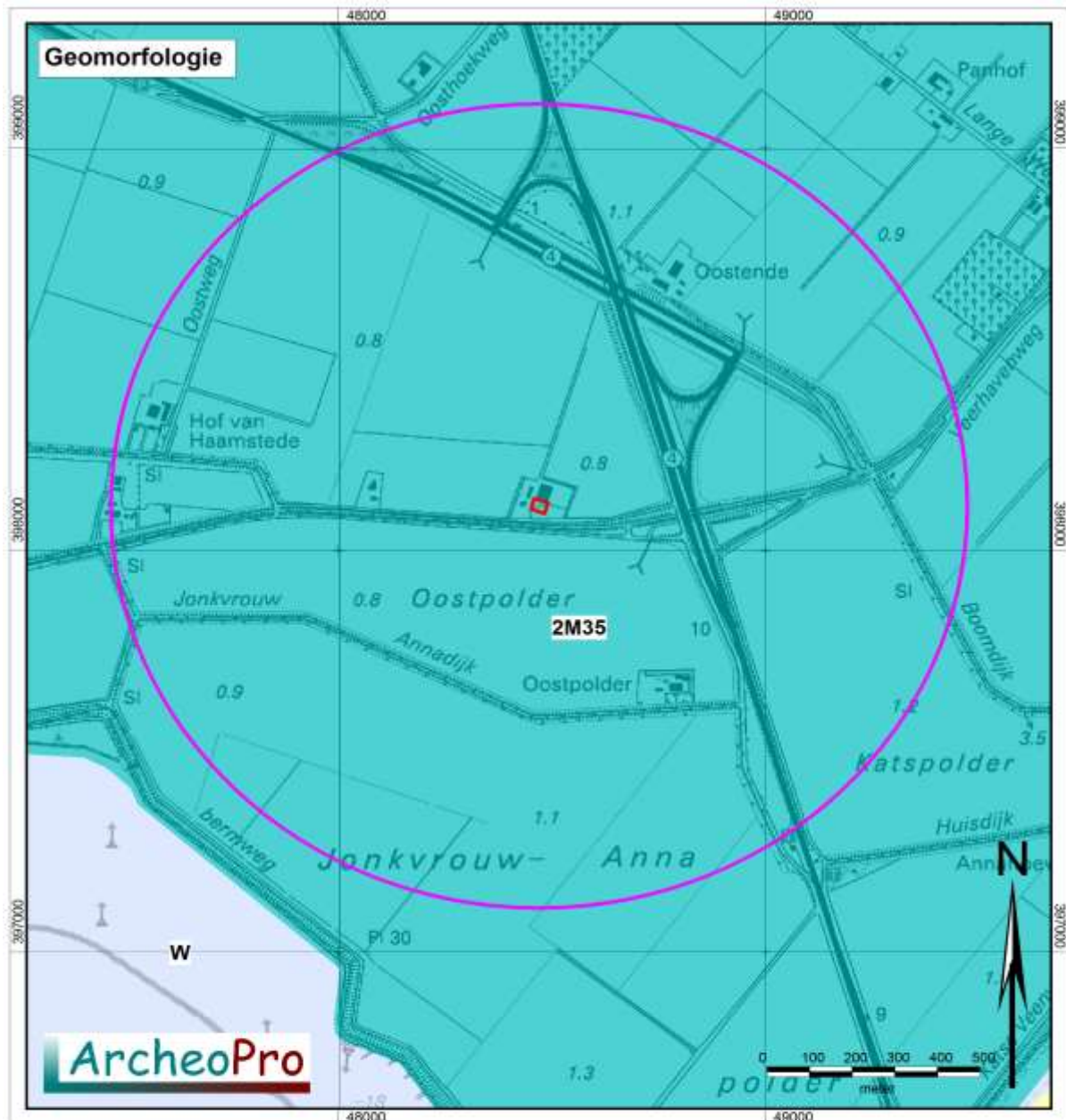
Van 3,1 tot 3,3 m onder het maaiveld is veen aangetroffen. Dit is waarschijnlijk het Hollandveen Laagpakket. Omdat deze laag slechts 20 cm dik is is het goed mogelijk dat de top van de veenlaag is geërodeerd. Boven het veen zijn mariene afzettingen van het Laagpakket van Walcheren aangetroffen. Van 1,7 tot 1,8 m onder het maaiveld is een laag zand aanwezig en waarschijnlijk is dit een voormalige zeegeul of kreek. Boven 1,7 m onder het maaiveld zijn zandige en siltige kleilagen waargenomen.

Op de uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN; figuur 5) is te zien dat het plangebied in een relatief laag deel van het polderlandschap ligt. De oost-west verspreiding van dit lage gedeelte duidt mogelijk op de voormalige locatie van een zeegeul of kreek. Het verwachte bodemtype is kalkrijke poldervaaggronden, zware zavel, profielverloop 5, grondwatertrap VII (Mn25A, VII). Dit bodemtype wordt regelmatig aangetroffen op voormalige, verlande kreekkruggen.

¹ www.dinoloket.nl , boring B48E1493

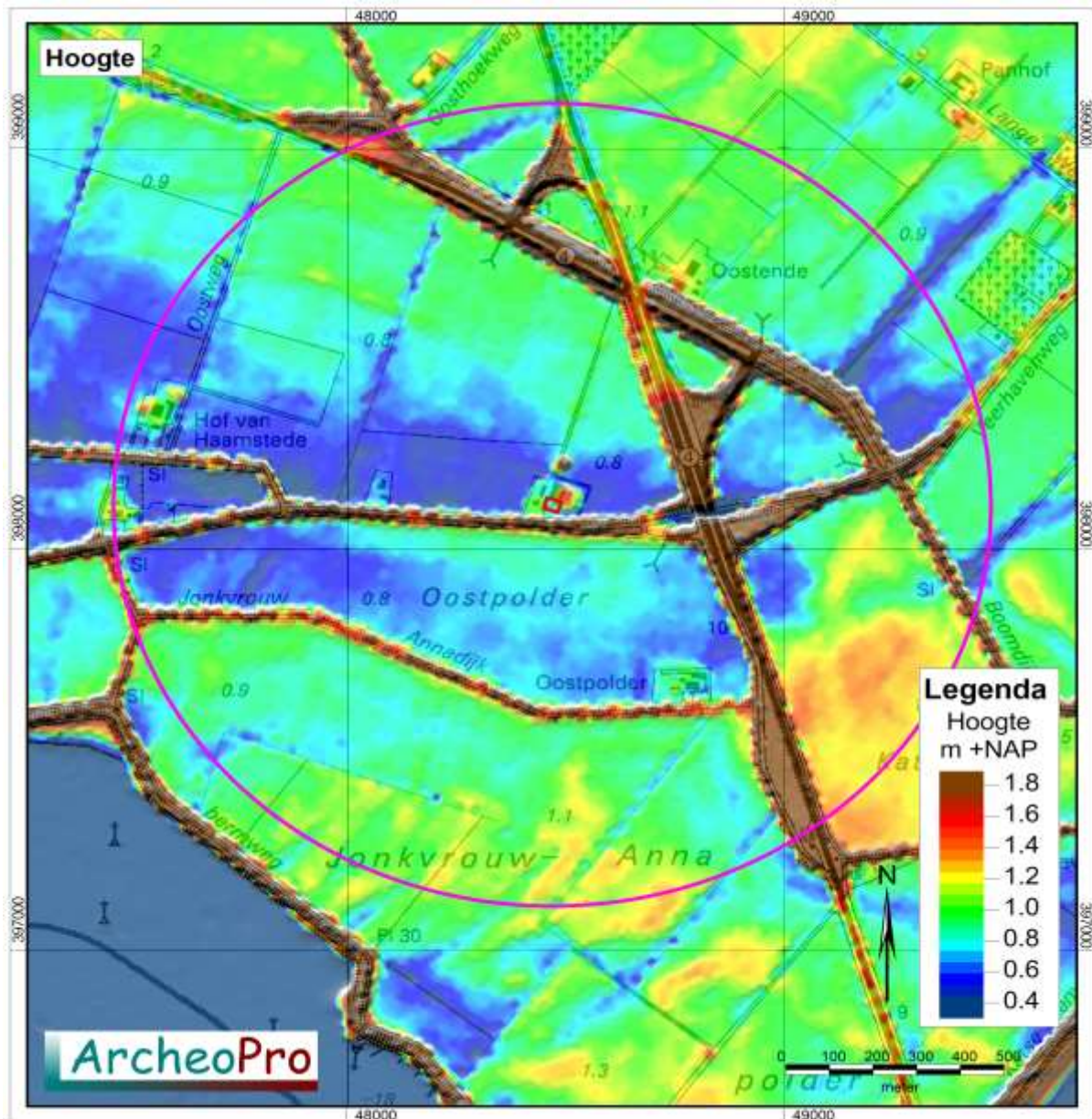

Figuur 4: Uitsnede uit de Geologische kaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

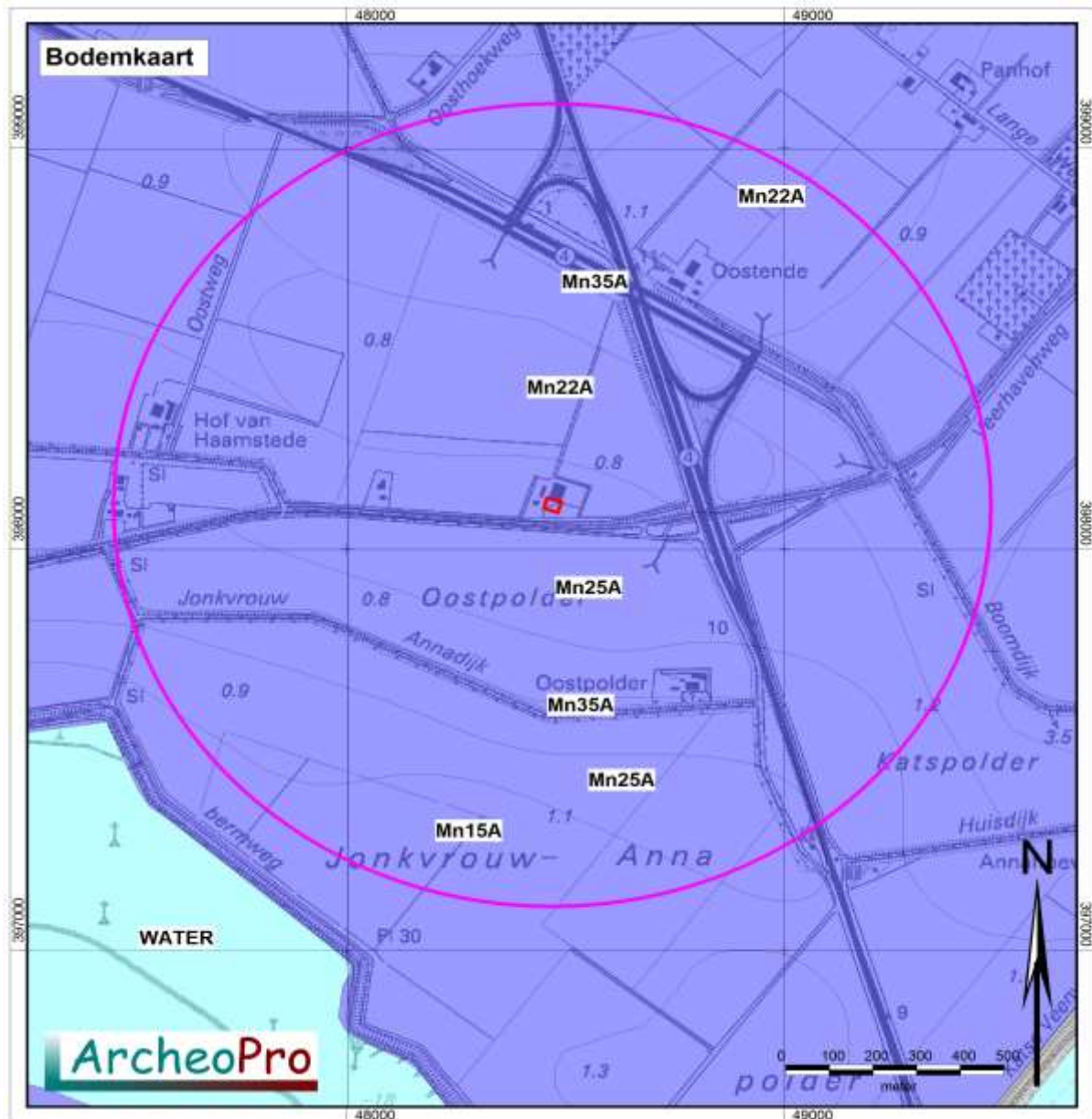
Legenda

2M35 Vlakke van getij-afzettingen

Figuur 5: Uitsnede uit de geomorfologische kaart met daarin rood omlind het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

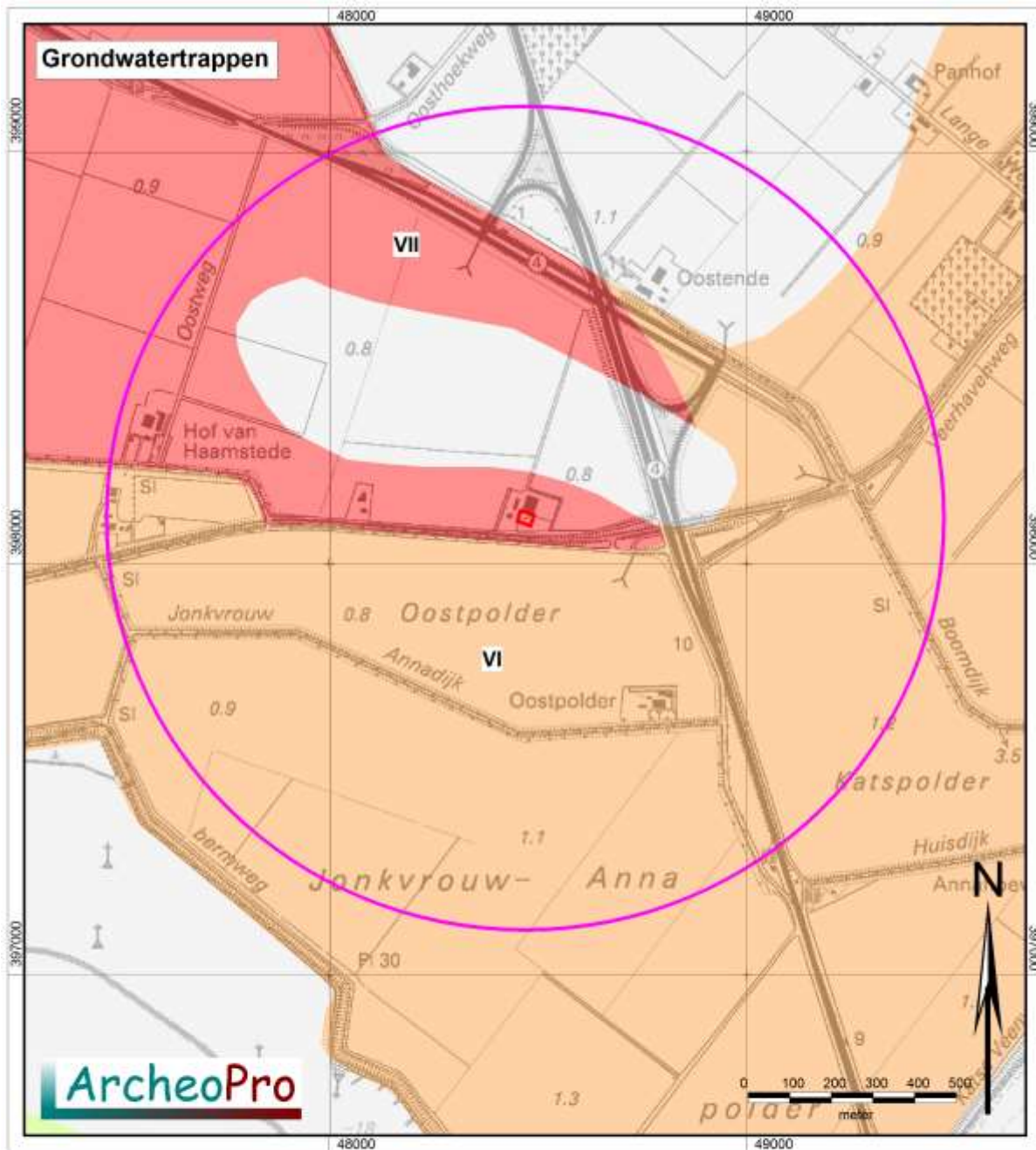
Figuur 6: Uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

Legenda bodemkaart

Vlak- en duinvaaggronden	Vaaggronden	Fluviale afzettingen, pre-laat-pleistoceen
Laar- veldpodzolgronden	Kleigronden	Kleeflaarde of vuursteeneluvium
Moerige eer- en podzolgronden	Ondiepe kleigronden, potklei	Mariene afzettingen, pre-pleistoceen
Vlak- en duinvaaggronden, gooneerdgronden	Vaaggronden	Oude bewoningsplaatsen
Enkeerd/tuineerd gronden	Gors-, slijkvaaggronden	Bebouwing, dijken en bovenlandstrook, opgehoogd of afgegraven
Brikgronden	Poldervaaggronden	Water, moeras
Leem-/woudeerdgronden/vaaggronden	Vlakvaaggronden	
	Veen, petgaten, kreekbeddingen, beekdalgronden, duin- en kweldergronden, stuifzand	

Figuur 7: Uitsnede uit de bodemkaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft. Voor uitleg van de codes, zie hoofdstuk 2.2

Legenda:

Grondwater Winter Zomer			Grondwater Winter Zomer			Grondwater Winter Zomer		
■ I	---	<50	■ IV	>40	80-120	■ VII	>80	>120
■ II	---	50-80	■ V	<40	>120	■ VIII	>120	>200
■ III	<40	80-120	■ VI	40-80	>120	■ X	---	---

Figuur 8: Uitsnede uit de grondwatertrappenkaart met daarin rood omljnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

2.3 Archeologie

Volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW 3.0) ligt het plangebied in een zone met een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden. Op de gemeentelijke beleidskaart heeft het plangebied een hoge archeologische verwachtingswaarde. Deze hoge archeologische verwachtingswaarde is gebaseerd op de ligging van het onderzoeksgebied in de van vóór 1300 n. Chr. daterende polder Beosten Wijtfliet. In dit gebied kunnen archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd van voor 1530 n. Chr. aanwezig zijn.

Tabel 1

Waarnemingen en Monumenten			
Nummer	Coördinaat	Periode	Vondsten
W 20552	48780/398740	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd,	Keramiek
W 48275	48750/398760	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd,	Niet van toepassing
W 48932	48750/398760	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd,	Niet van toepassing
W 20545	48850/397740	Middeleeuwen,	Niet van toepassing
W 408681	48760/398720	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd,	Keramiek, Niet van toepassing
AMK 15739	48771.57/398738.36	Middeleeuwen, Nieuwe Tijd,	Klooster(complex)

Binnen het onderzoeksgebied zijn in ARCHIS II geen onderzoeken of vondstmeldingen geregistreerd. De dichtstbijzijnde archeologische waarneming is gesitueerd op ca. 530 m ten zuidoosten van het plangebied. Hier wordt op basis van archiefonderzoek de locatie vermoed van het overstromde Middeleeuwse dorp Edekinge. Het dorp is tijdens de stormvloed van St. Felix Kwade Zaterdag in 1530 verdronken.²

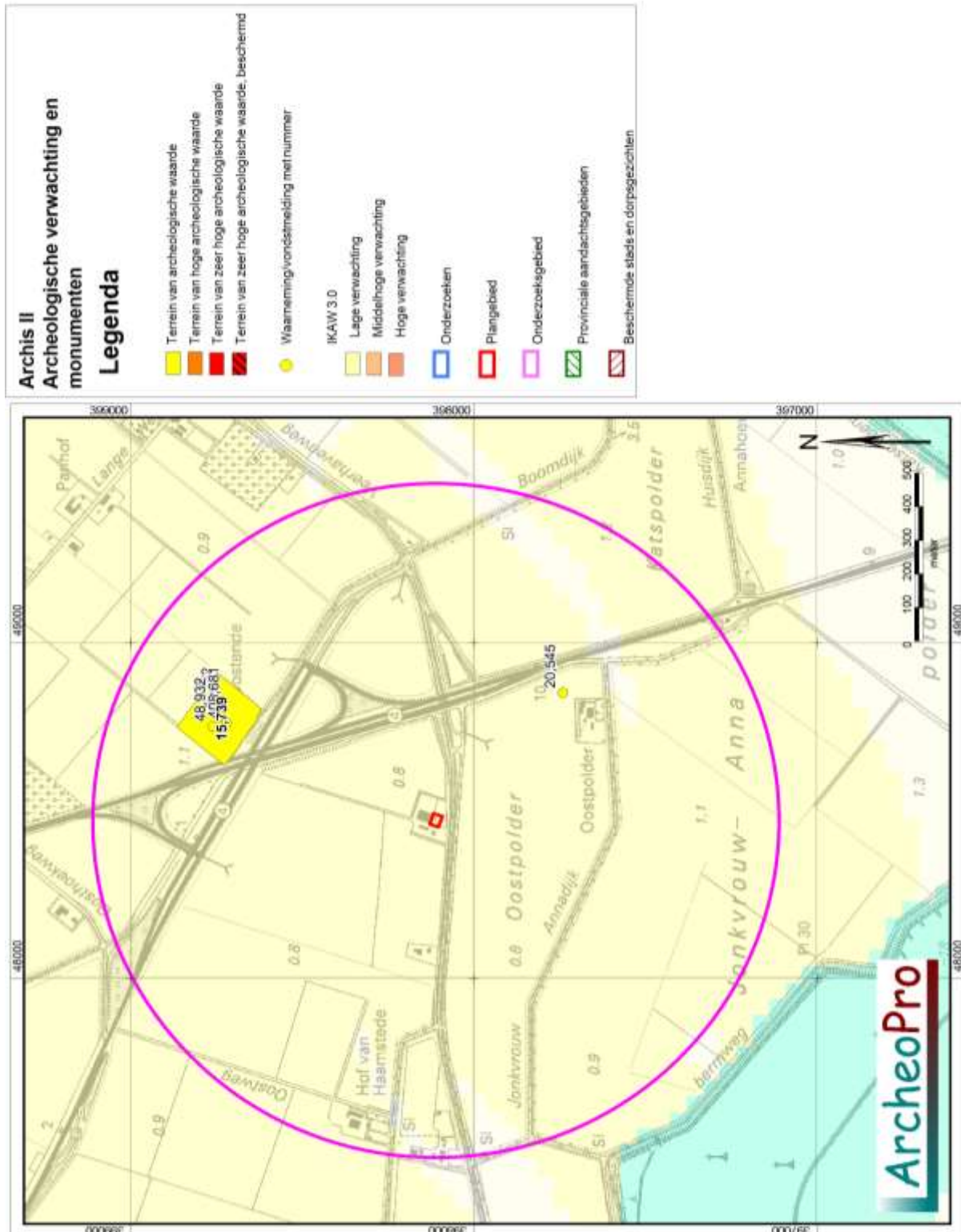
Op ca. 700 m ten noordoosten van het plangebied werd de locatie vermoed van het dorp Emelisse en het Lazarieten-klooster Oostende uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd A. Het dorp en het klooster zijn in 1530 overstromd. Tijdens een archeologisch booronderzoek naar aanleiding van de bouw van een loods, sleufsilos en een ligboxenstal werd een cultuurlaag gevonden met daarin baksteenfragmenten. De cultuurlaag is relateerbaar aan het klooster en daarom is het perceel aangewezen als AMK-terrein van archeologische waarde. Uit archiefonderzoek bleek verder nog dat bij de egalisatie van het perceel in 1938 vier bakstenen sarcofagen zijn gevonden. Er waren waarschijnlijk grafkisten binnen deze sarcofagen aangebracht want er zijn nog houtfragmenten en spijkers in de sarcofagen aangetroffen.³

² Waarneming 20545.

³ AMK-terrein 15739, waarnemingen 20552, 48275, 48932 en 408681.

2.4 Informatie amateurarcheologen

Dhr. Jongepier (Zeeuws Archeologisch Archief) heeft een archeologische melding aangedragen die niet in Archis is vermeld. Het betreft hier de vondst van kloostermoppen langs een watergang ca. 800 m ten zuiden van het plangebied. De moppen zijn op ca. 2 m -mv gevonden.

Figuur 9: Kaart met Archis-gegevens met daarop een cirkel met een straal van één kilometer rond het plangebied die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft.

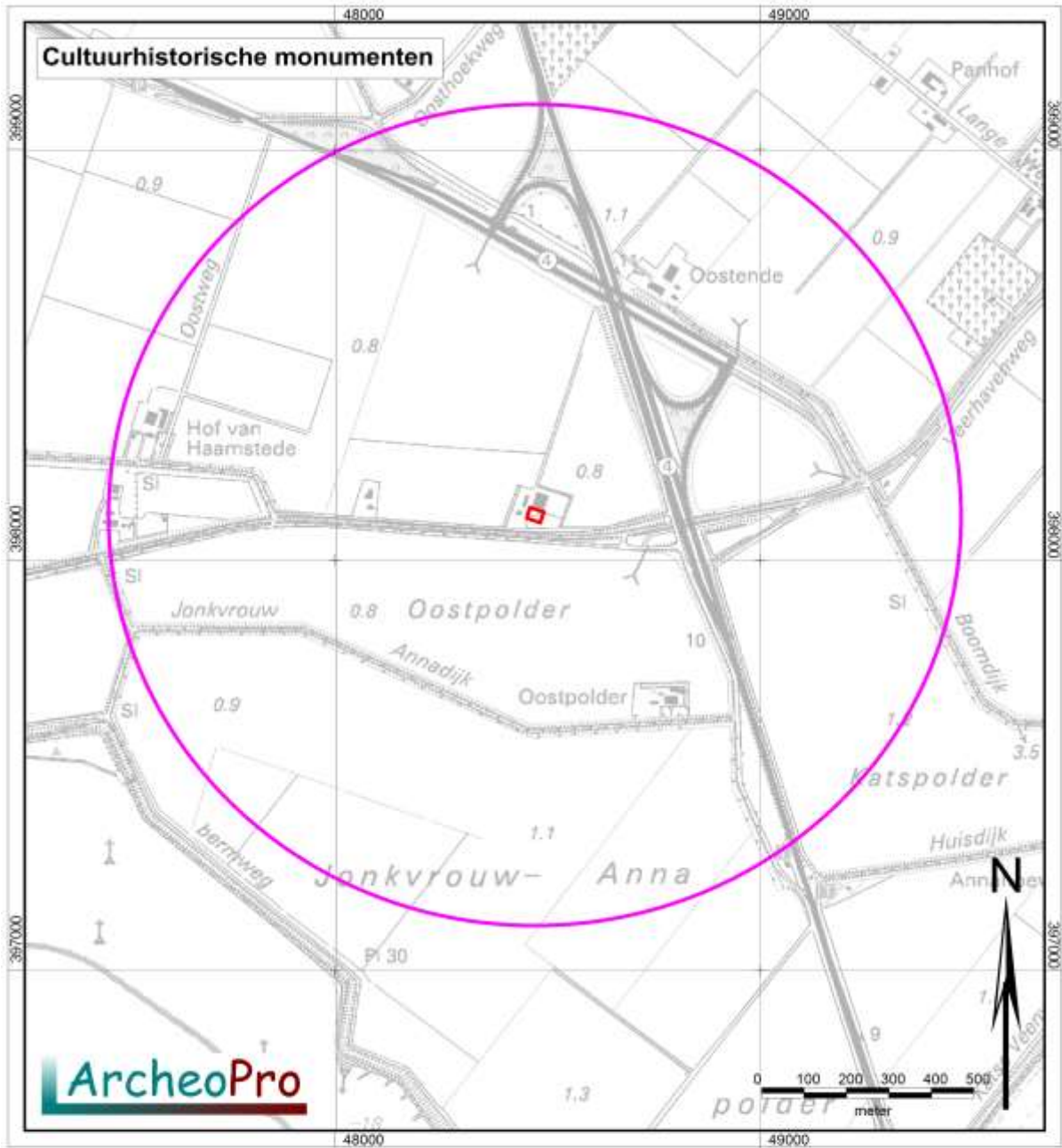
LEGENDA

- Gemeentegrens
- Afzonderlijke beleidskaart van toepassing

Maatregelcategorieën

- Categorie 1 (wettelijk beschermd monument)
- Categorie 2 (terreinen van archeologische waarde)
- Categorie 3 (gewaardeerde stads-/dorpskern)
- Categorie 4 (hoge verwachting)
- Categorie 5 (gematigde verwachting)
- Categorie 6 (lage verwachting)
- Categorie 7 (waterbodem)
- Categorie 8 (geen verwachting)

Figuur 10: Uitsnede uit de gemeentelijke beleidskaart

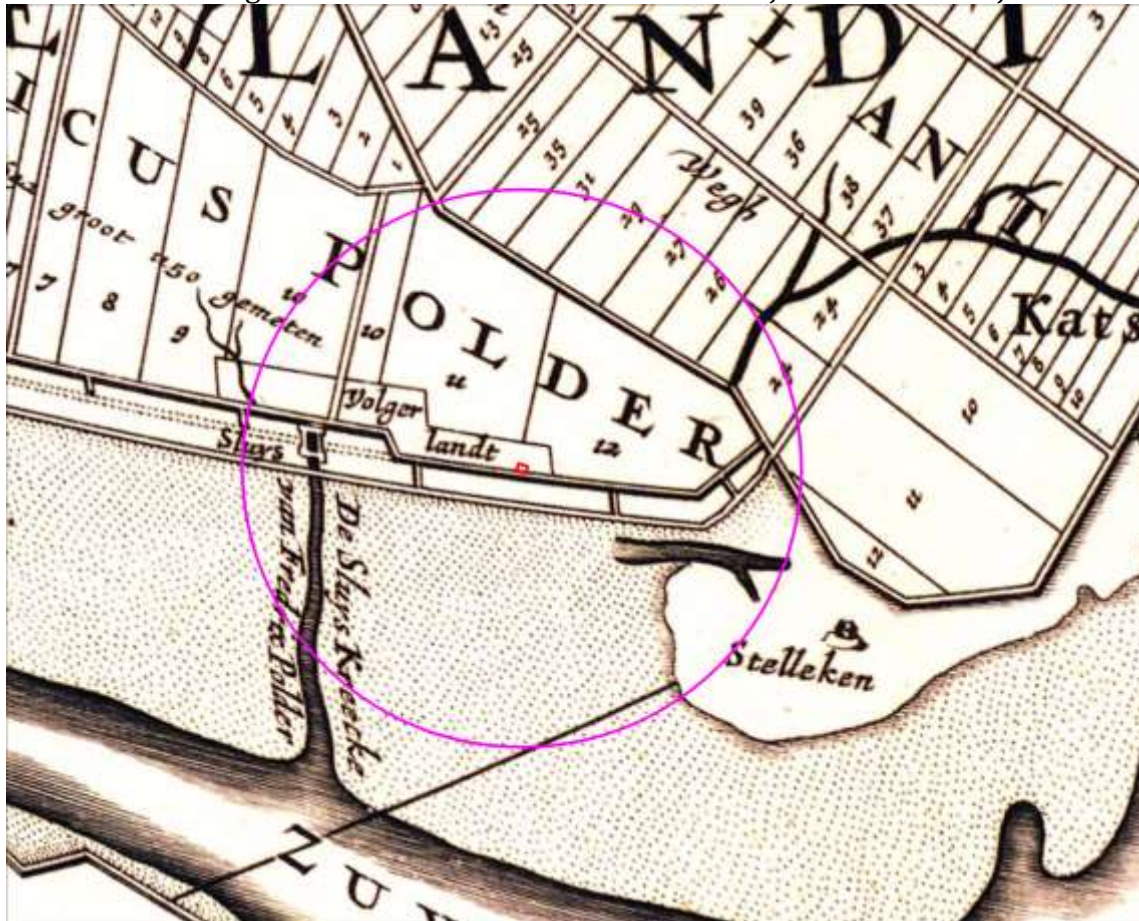

- Type rijksmonument
▲ Archeologie	🏰 Bouwkunst; kasteel, buitenplaats	🏠 Bouwkunst; overig
▲ Bouwkunst	⛪ Bouwkunst; kerkelijk gebouw	🌳 Bouwkunst; tuin, park, landgoed
🏡 Bouwkunst; boerderij (-deel)	★ Bouwkunst; militair object	🛣️ Bouwkunst; weg-/waterwerk
🏠 Bouwkunst; gebouw, overig	⚙️ Bouwkunst; molen	🏠 Bouwkunst; woonhuis
⛪ Bouwkunst; graf, begraafplaats	🏭 Bouwkunst; nijverheid, industrie	

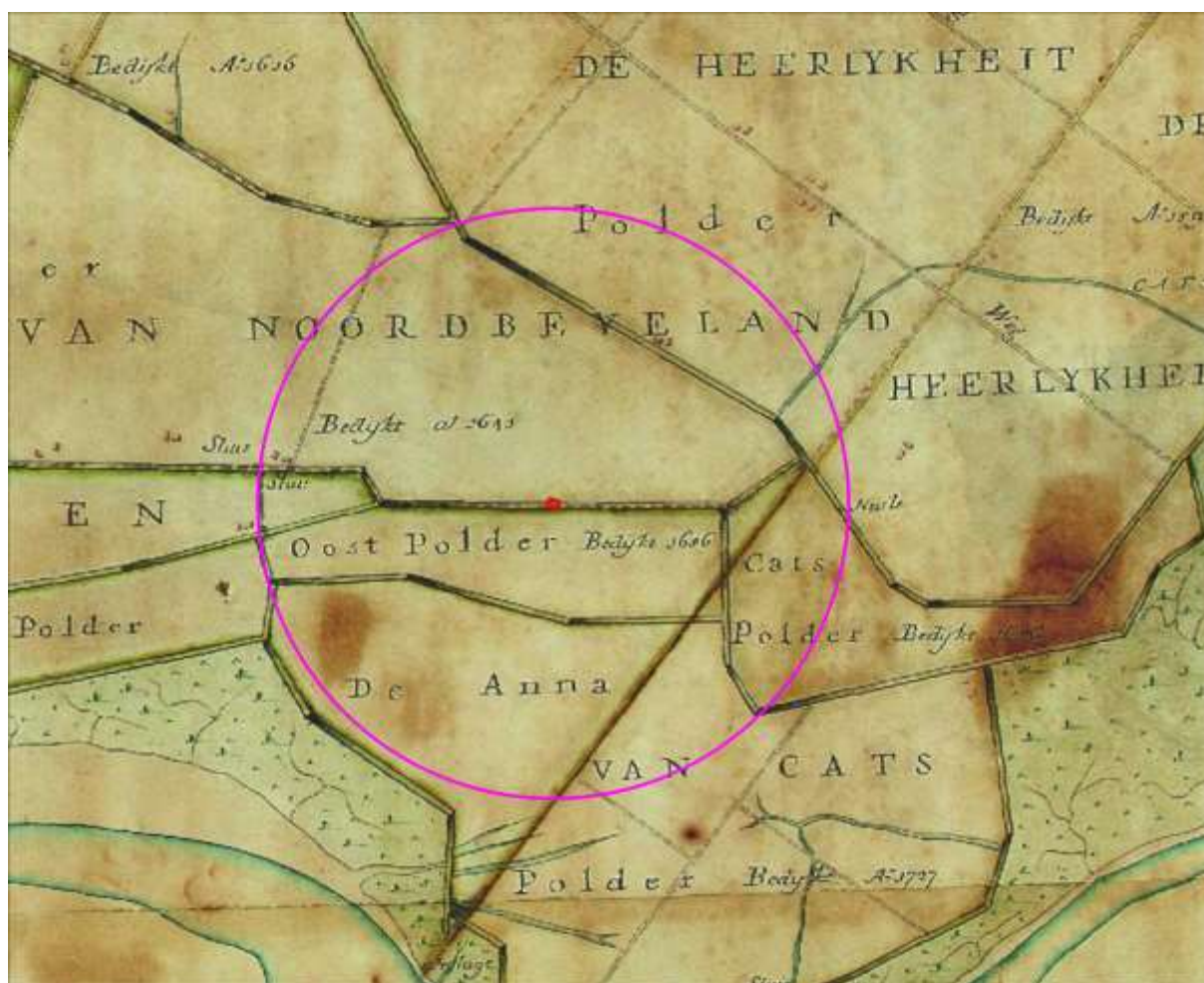
Figuur 11: Uitsnede uit de kaart cultuurhistorische monumenten

2.5 Historie

Zoals al eerder aangegeven maakt het onderzoeksgebied deel uit van een Laatmiddeleeuwse polder, de Beosten Wijfriet. In 1530 is dit gebied tijdens de St. Felix Kwade Zaterdag overstroomd. Volgens de kaart van Hattinga uit 1750 is de polder waar het plangebied deel van uitmaakt in 1643 bedijkt. De Oudedijk was in die periode de zuidelijke zeedijk van de polder (figuur 10). Het huidige plangebied lag ten noorden van de dijk in een perceel 'volgerland'. In de 17^e en de 18^e eeuw werd Noord-Beveland naar het zuiden toe uitgebreid en verviel de functie van zeedijk van de Oudedijk.

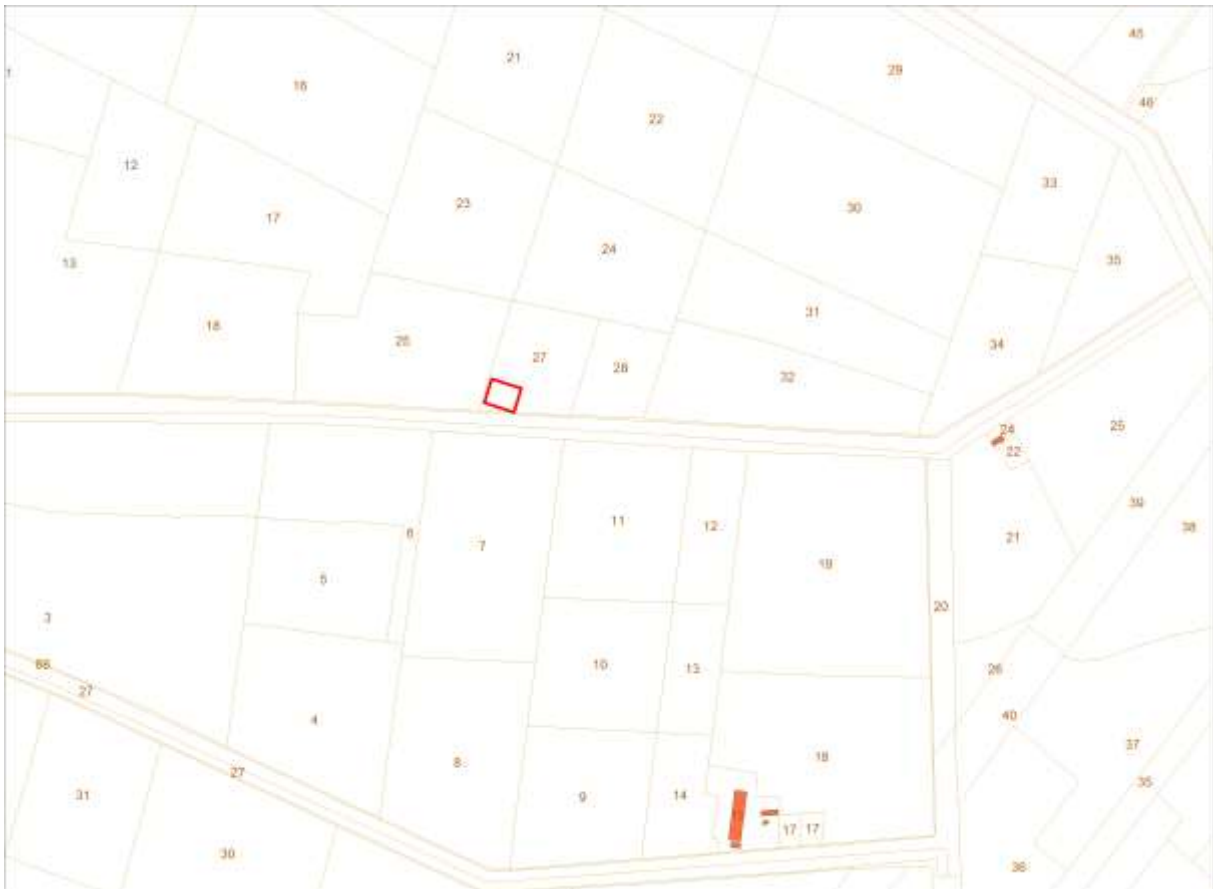

Figuur 12: Uitsnede uit de kaart Visscher Romain (1650)

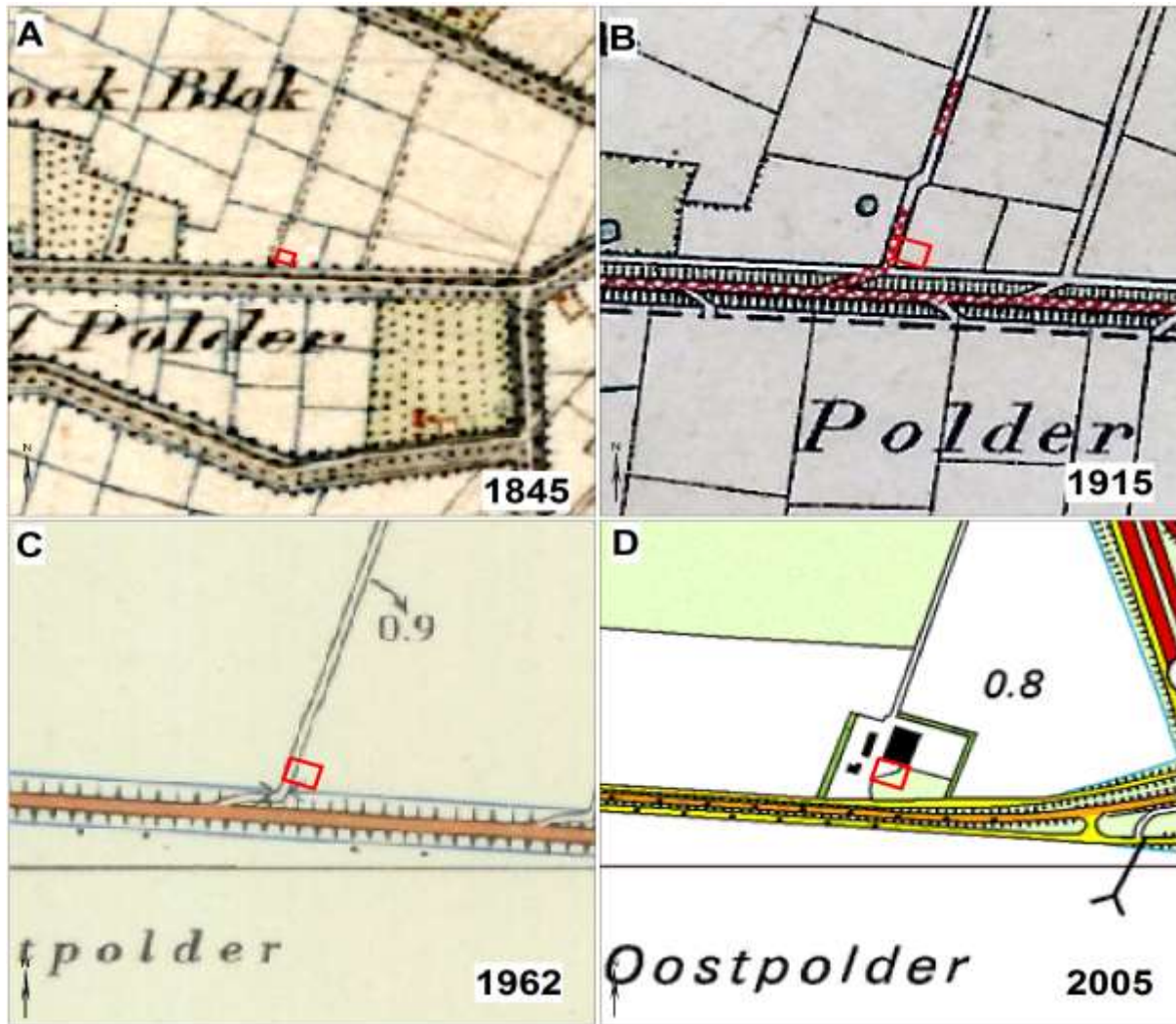
Figuur 13: Uitsnede uit de kaart Hattinga (1750)

De kadasterkaart uit 1832 toont dat het plangebied destijds binnen perceel 27 lag. Uit de aanwijzende tafels blijkt dat het plangebied in eigendom waren bij het domein en in gebruik waren als bouwland. Op de kadasterkaart is zichtbaar dat de Oudedijk ten zuiden van het plangebied heeft gelegen.

Figuur 14: Uitsnede uit de kadastrale kaart uit 1832

Figuur 5 toont achtereenvolgens topografische kaarten van het onderzoeksgebied uit 1845, 1915, 1962 en 2005. Op deze kaarten is te zien dat gedurende tot 1997 geen grote veranderingen waren in het landgebruik van het huidige plangebied. Op kaarten vanaf 1845 wordt ten westen van het plangebied een (onverharde) landweg afgebeeld. Volgens gegevens van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) dateert de huidige bebouwing uit 1997. De noordwestelijke stal is in 2013 in noordelijke richting verlengd.

Figuur 15: Uitsneden uit de topografische kaarten uit achtereenvolgens: 1845, 1915, 1962 en 2005.

2.6 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Verwachte perioden (datering)

Op basis van de bekende gegevens omtrent archeologische waarden in het gebied moet worden geconcludeerd dat voor het plangebied een hoge archeologische verwachting geldt voor archeologische resten daterend uit de Middeleeuwen of uit de Nieuwe tijd A. Deze resten dateren van vóór 1530 n. Chr. en kunnen aanwezig zijn in een cultuurlaag in het Laagpakket van Walcheren. Mogelijk zijn nog archeologische waarden uit de Romeinse tijd in de veenlaag aanwezig op ca. 3,1 m onder het maaiveld.

Complextypen

De verwachte archeologische waarden uit de Romeinse tijd bestaan waarschijnlijk uit nederzettingsresten. Naar verwachting zullen de mogelijke archeologische waarden uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd A bestaan uit de resten van een boerderij met erf.

Uiterlijke kenmerken

De archeologische waarden uit de Romeinse tijd bevinden zich in een archeologische laag in de top van het veen. Het veen is veraard en ontwaterd. De archeologische laag manifesteert zich daarnaast door het voorkomen van fragmenten houtskool, aardewerk en bouw materiaal in de top van het veen. De archeologische waarden uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden verwacht in een archeologische laag in de het Laagpakket van Walcheren. Het betreft hier een humeuze, ontkalkte laag met fragmenten bouw materiaal en aardewerk.

Mogelijke verstoringen

Mogelijk is de top van het veen al door overstromingen geërodeerd geraakt. Datzelfde geldt mogelijk voor de potentiële archeologische laag in het Laagpakket van Walcheren. Behalve een oppervlakteverharding in het noordwesten van het plangebied worden voor het plangebied geen grootschalige verstoringen verwacht.

2.7 Onderzoeksstrategie

Tijdens het veldwerk moet allereerst worden vastgesteld hoe de bodem is opgebouwd, in hoeverre deze intact is en of hierin archeologische indicatoren aanwezig (kunnen) zijn.

Om de bodemopbouw zo exact mogelijk te kunnen bestuderen kan het beste gebruik gemaakt worden van een guts.

Indien blijkt dat de huidige grondbewerking tot in de natuurlijke bodem reikt en een goede vondstzichtbaarheid heerst, is een oppervlaktekartering het meest geschikt voor het opsporen van archeologische indicatoren. De meeste van de archeologische vondsten in de omgeving van het plangebied zijn immers gedaan als oppervlaktevondsten.

Indien een oppervlaktekartering niet mogelijk is of in onvoldoende mate effectief zal zijn, wordt nageboord met een edelmanboor met een diameter van 15 cm. Het hiermee opgeboorde materiaal wordt gezeefd op een zeef met een maaswijdte van vier millimeter.

Conform de provinciale richtlijnen (provinciaal blad van Zeeland (nummer 32, 2009) dient in een gebied met vermoedelijk Hollandveen in de ondergrond booronderzoek te worden uitgevoerd in een dichtheid van tenminste 8 boringen per hectare waarbij gebruik wordt gemaakt van een 3 cm guts tot 30 cm onder de onderkant van het veen. In kleine plangebieden dienen minimaal vier boringen te worden gezet. De bouwvoor mag tot maximaal 50 cm beneden maaiveld geboord worden met een Edelmanboor. Deze boringen dienen om de intactheid van de top van het veen in kaart te brengen, verstoringen te constateren of bevestigen die in het Bureauonderzoek of Veldinspectie reeds geconstateerd waren. Daarnaast dient in de boringen vastgesteld te worden of het met zekerheid om een veraarde top van het Hollandveen/veen gaat.

Binnen het plangebied zijn het door ArcheoPro gehanteerde minimum aantal van vijf boorpunten verdeeld over een zo gelijkmatig mogelijk netwerk. Hierdoor wordt binnen het 0,09 hectare grote plangebied een boordichtheid bereikt van 55 boringen per hectare. Een dergelijke boordichtheid voldoet volgens de Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (SIKB, 2006), ruimschoots als brede zoekoptie om vindplaatsen uit alle perioden op te sporen. Deze boringen zijn allemaal doorgezet tot tenminste drie meter beneden het maaiveld en daarmee tot ongeveer een meter binnen de voorgenomen verstoringdiepte. Één boring is doorgezet tot vier meter diepte en daarmee tot door het Hollandveen.

Zelfs met de door ArcheoPro gehanteerde hoge boordichtheid is op basis van booronderzoek nooit te garanderen dat alle typen archeologische resten kunnen worden opgespoord. De kans op het aantreffen van grondsporen is bijvoorbeeld aanmerkelijk groter indien een proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd. Een dergelijke aanpak zou echter in dit stadium van het onderzoek een te zwaar middel vormen

Van alle boorpunten wordt de NAP-hoogte bepaald door middel van het AHN en de waterpas.

Figuur 16: Het plangebied gezien in westelijke richting

3 Veldonderzoek

3.1 Verrichte werkzaamheden

Positie boringen: regelmatige verdeling over het plangebied, zie figuur 19.
Gebruikt boormateriaal: guts met diameter van 3 cm

Totaal aantal boringen: vijf
Boorgrid: 13x15 m
Boordichtheid: 55 boringen per hectare
Geboorde diepte: één boring tot 4 m -Mv, vier boringen tot 3 m -mv
Inmeten boorlocaties: GPS, meetlint en waterpas
Boorbeschrijving: Archeologische Standaard Boorbeschrijving (ASB 5.2)

Inspectie bodemontsluitingen en/of oppervlaktekartering: In verband met de begroeiing van het plangebied was geen oppervlaktekartering mogelijk. Evenmin waren bodemontsluitingen aanwezig die geïnspecteerd konden worden op de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten oppervlaktekartering

Gedurende het booronderzoek was het plangebied in gebruik als grasveld en verhard met beton. Het was daarom niet mogelijk een oppervlaktekartering uit te voeren vanwege de slechte vondstzichtbaarheid.

3.3 Resultaten booronderzoek

De ligging van de boorpunten is weergegeven op de boorpuntenkaart (figuur 18). De resultaten van het booronderzoek zijn opgesomd in Bijlage 1.

Tijdens het veldonderzoek bleek dat de ondergrond van het plangebied bestaat uit sterk siltige, kalkrijke grijze klei. Dit pakket is van 370 tot 400 cm -mv aangetroffen in boring 1. Dit kleipakket wordt geïnterpreteerd als kwelderafzettingen van het Laagpakket van Wormer (Formatie van Naaldwijk).

In twee boringen is een veenlaag aangetroffen; in boring 1 van 340 tot 370 cm -mv en in boring 4 van 265 tot 300 cm -mv. Het betreft hier mineraalarm veen met een bruine kleur. Omdat in de veenlaag houtfragmenten aanwezig zijn, is het waarschijnlijk ontstaan als bosveen. De veenlaag wordt gerekend tot het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop). Waarschijnlijk is de oorspronkelijke top van het veen geërodeerd want er is geen veraarde top aangetroffen in het plangebied. De erosie is waarschijnlijk veroorzaakt door zeestroming, want het bovenliggende mariene

kleipakket heeft een scherpe ondergrens. Het potentiële archeologische niveau in de top van het veen is geërodeerd.

Boven het veen is een grijze laag uiterst siltige klei aangetroffen. Zoals hierboven gezegd heeft deze laag een scherpe ondergrens. De kleilaag is kalkrijk en in boring 3 is een fragment baksteen in deze kleilaag gevonden. De top van deze kleilaag bevindt zich op 170 tot 200 cm -mv. De top is een donkergrijze laag matig humeuze klei. In het oosten van het plangebied is de humeuze laag niet aangetroffen. De grijze kleilaag is waarschijnlijk pre-middeleeuwse of middeleeuwse mariene klei van het Laagpakket van Walcheren (Formatie van Naaldwijk). Het humeuze niveau in de top van de kleilaag dateert waarschijnlijk van vóór 1530. Dit is waarschijnlijk het niveau waarin in de gespecificeerde verwachting archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen werden verwacht. Er zijn echter geen archeologische indicatoren in aangetroffen, zelfs houtskool en baksteen ontbreken. De top van het humeuze niveau lijkt, net als de top van de veenlaag te zijn geërodeerd. De bovengelegen mariene kleilaag heeft namelijk een scherpe ondergrens, zie figuur 17. Het betreft hier dan ook geen archeologisch bewoningsniveau en de top van het humeuze niveau is waarschijnlijk geërodeerd.

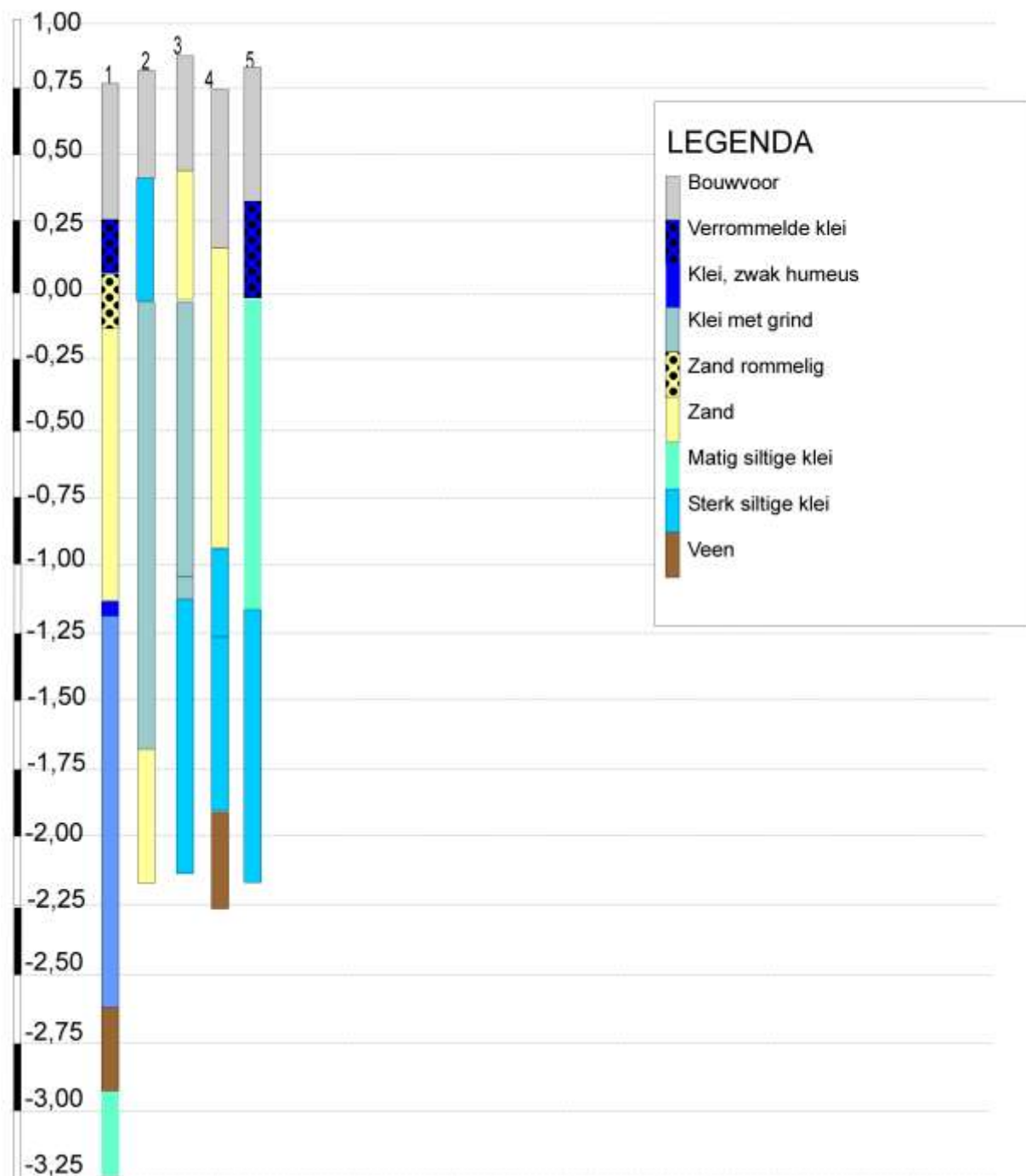
Figuur 17: Foto van boring 3. Het humeuze niveau, dat zich hier op 190 cm -mv bevindt, is waarschijnlijk geërodeerd door een latere overstromingsfase (waarschijnlijk de overstroming in de periode tussen 1530 en 1643)

Boven het humeuze niveau zijn lichtbruingrijze matig zandige klei en matig siltig zand aangetroffen. Dit pakket bevat roestvlekken en schelpfragmenten. Dit pakket is waarschijnlijk afgezet tijdens de overstromingen in de periode tussen 1530 en 1643. Waarschijnlijk heeft één van de eerste overstromingen een relatief grote waterkracht gehad want de ondergrens van het pakket is erosief. Het lichtbruingrijze pakket behoort tot het Laagpakket van Walcheren (Formatie van Naaldwijk).

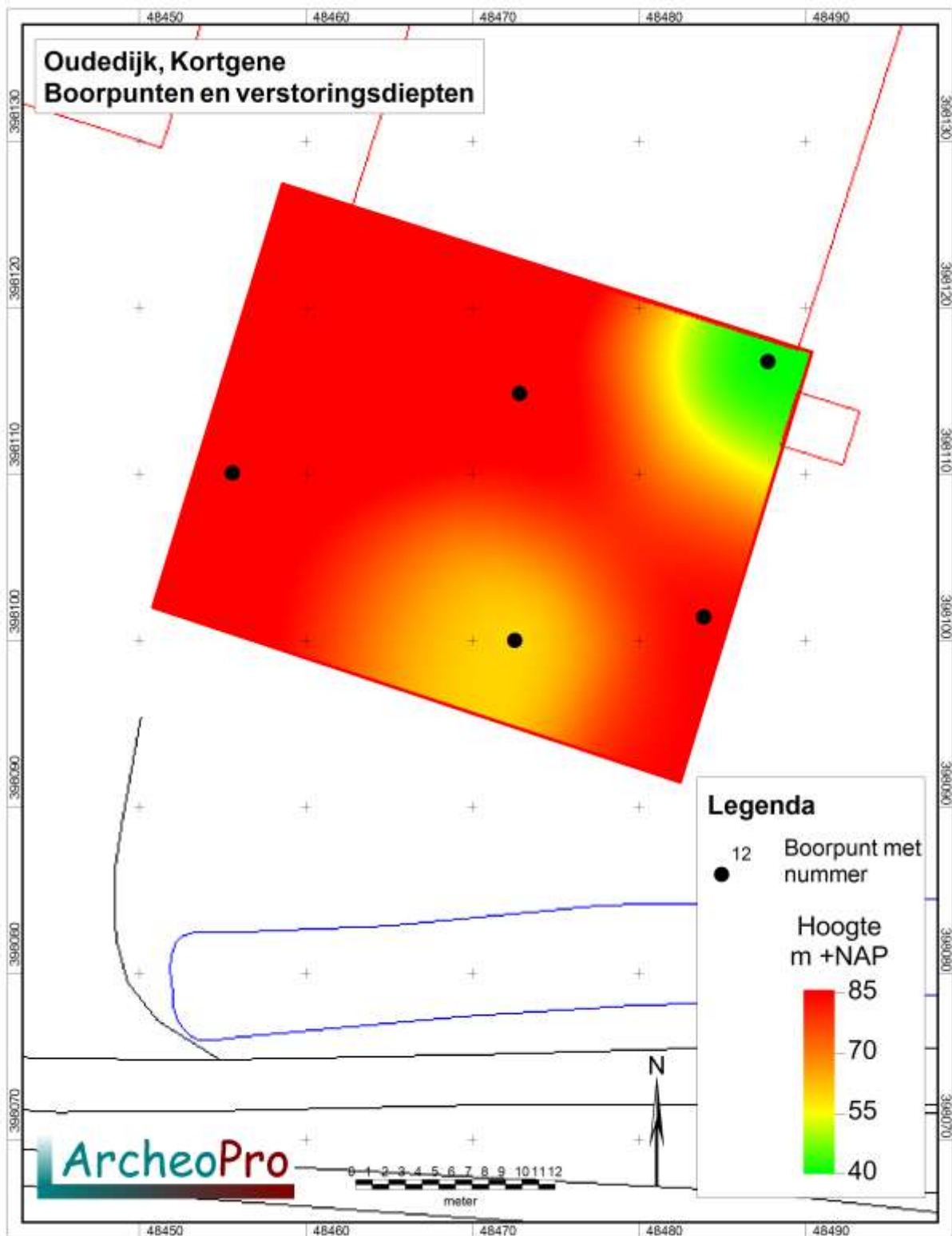
De bovengrond van het plangebied bestaat uit donkerbruingrijze, zwak humeuze klei. Deze laag is kalkrijk en er komen gele vlekken in voor. Het betreft hier de recente bouwvoor. De ondergrens van de bouwvoor ligt op ongeveer 40-60 cm -mv. In boring 1 en 5 is tot respectievelijk 90 cm -mv en 85 cm -mv een soortgelijke gerommelde laag aangetroffen. Het betreft hier waarschijnlijk een recente verstoring. In boring 3 is onder de bouwvoor nog een laag opgebracht bouwzand aangetroffen. Deze laag reikt tot 90 cm -mv.

Samenvattend kan gesteld worden dat van de twee potentiële archeologische niveaus (de top van het veen en een laag in het Laagpakket van Walcheren) de top is geërodeerd door overstromingen. Tijdens het booronderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De kans op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied wordt daarom laag geacht.

Meters t.o.v. MV

Figuur 18: Boorprofielen

Figuur 19: Boorpuntenkaart.

4 Conclusies en aanbevelingen (beleidsadvies)

Volgens het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor archeologische resten daterend uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd A. Deze resten dateren van vóór 1530 n. Chr. en kunnen aanwezig zijn in een cultuurlaag in het Laagpakket van Walcheren. Mogelijk zijn nog archeologische waarden uit de Romeinse tijd in de veenlaag aanwezig op ca. 3,1 m onder het maaiveld.

Binnen het minder dan 0,1 hectare grote plangebied zijn door ArcheoPro vijf boringen gezet.

Uit de resultaten van het booronderzoek blijkt dat van de twee potentiële archeologische niveaus (de top van het veen en een laag in het Laagpakket van Walcheren) de top is geërodeerd door overstromingen.

Ondanks de extreem hoge boordichtheid van vijftig boringen per hectare, zijn tijdens het booronderzoek geen archeologische indicatoren aangetroffen. De kans op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied wordt daarom laag geacht.

In verband met de erosie van de potentiële archeologische niveaus alsmede in verband met het volledig ontbreken van relevante archeologische indicatoren, geven de resultaten van het onderzoek geen aanleiding om archeologisch vervolgonderzoek te adviseren. Evenmin zijn tijdens het onderzoek archeologische resten aangetroffen waarmee tijdens de verdere planvorming of bij de uitvoering van de geplande werkzaamheden rekening zou moeten worden gehouden.

In verband met het volledig ontbreken van archeologische indicatoren binnen het plangebied, zijn de KNA-onderdelen *Waardstelling en Beleidsadvies*, in dit rapport niet nader uitgewerkt.

In alle gevallen geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de gemeente Noord-Beveland, conform Monumentenwet 1988, laatste wijziging van 1 september 2007, paragraaf 7, artikel 53 en verder.

Verklarende woordenlijst

AHN Actueel Hoogtebestand Nederland.
AMK Archeologische Monumentenkaart.
ASB Archeologische Standaard Boorbeschrijving.
Archis Archeologisch Informatie Systeem.
BP: Before Present (present = 1950)
GIS Geografische InformatieSystemen.
GPS Global Positioning System.
IKAW Indicatieve kaart van archeologische waarden
IVO Inventariserend VeldOnderzoek.
KNA Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.
-mv Onder maaiveld.
NAP Normaal Amsterdams Peil
PVA Plan van Aanpak.
PVE Programma van Eisen.
RCE Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
SBB Standaard Boor Beschrijvingsmethode.
SCEZ Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland.
SIKB: Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer
ZAA Zeeuws Archeologisch Archief.
ZAD Zeeuws Archeologisch Depot.

Archeologische tijdschaal

Periode	Datering	
Midden- en Laat Paleolithicum (oude steentijd)	250.000	- 9000
Mesolithicum (midden steentijd)	9000	- 4500
Neolithicum (nieuwe steentijd)	4500	- 2000
Bronstijd	2000	- 800
IJzertijd	800	- 12 v. chr.
Romeinse tijd	12 v chr.	- 500 n. chr.
Vroege middeleeuwen	500	- 1000
Volle middeleeuwen	1000	- 1250
Late middeleeuwen	1250	- 1500
Nieuwe tijd	1500	- heden

Bronnen

Grote historische Provincie Atlas van Nederland; deel 1 West-Nederland 1838-1857 1:50.000. Topografische dienst Wolters Noordhoff Groningen 1990

Grote topografische atlas van Nederland 1:50.000 Deel 1 West-Nederland. Topografische dienst. Wolters Noordhoff Groningen 1997

Kadastrale minuut 1830 met aanwijzende tafels, (www.watwaswaar.nl)

Kadaster Topografische Dienst, Top25Raster, Top10Vector, GBKN kaarten, Emmen 2008

Luchtfoto, <http://maps.google.nl>

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, IKAW 2 (Indicatieve kaart Archeologische Waarden), Amersfoort.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, AMK (Archeologische monumentenkaart), Amersfoort.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, ARCHIS II (Archeologisch Informatie Systeem), <http://archis2.archis.nl/>

Rijkswaterstaat, Servicedesk Data, AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), Delft.

Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Stichting voor Bodemkartering: Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, Staring Centrum, Wageningen, 1989

Stichting voor Bodemkartering, Geologische kaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Twaalf provinciën 2007. Atlas van topografische kaarten. Nederland 1955-1965. Uitgeverij twaalf provinciën. Landsmeer.

Literatuur

Cate, J. A. M. ten. A. F. van Holst, H. Kleijer en J. Stolp, 1995. Handleiding bodemgeografisch onderzoek; richtlijnen en voorschriften. Deel A: Bodem. Wageningen, DLO-Staring Centrum. Technisch Document 19A.

Es. Van W.A., Sarfatij, H. & P.J. Woltering (red.) 1988. Archeologie in Nederland; De rijkdom van het bodemarchief. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek. Amersfoort.

Kuiper, M. 2006/2007. Atlas van topografische kaarten Nederland, 1955-1965. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer.

Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (SIKB, 2006)

Bijlage 1: Boorbeschrijving

Algemene kopgegevens	
Soort boring	BAR
Projectnummer	14-126
Projectnaam	Oudedijk 11 te Kortgene
Deelgebied	Nvt
Organisatie	ArcheoPro
OM-nummer	62216
coördinaatsysteem	RD2000
Coördinaatsysteemdatum	ETRS89
Locatiebepaling	GPS
Referentievlak	NAP
Bepaling maaiveldhoogte	AHN
Boormethode	Guts
Boordiameter	3 cm
Opdrachtgever	Van Dun Advies

Posities van de boringen (boorlocaties)			
Boornummer	XCO	YCO	MA, M's tov NAP
1	48472	398115	0,76
2	48486	398117	0,81
3	48455	398110	0,88
4	48472	398100	0,75
5	48484	398101	0,81

Boorbeschrijving volgens ASB 5.2																			
Boor Nr	LDO	Lithologie					Kleur					Overige kenmerken						opmerkingen	
		GD	B K	BS	BZ	B G	BH	HK	TK	IK	VL K	CO	CA	VS	SCH	BH N	BI		GI
1	50	K			2		1	GR	BR	D	GE 1	MST	3				Bov	Walch eren	
	70	K		4				BR				MST	3				Rog	Walch eren	Spoor roestvle kken
	90	Z		2			2	GR		D		MSL	3				Rog	Walch eren	Humeu s niveau
	190	Z		2				GR	BR	L		MSL	3		1			Walch eren	Weinig roestvle kken
	195	K			2		1	GR		D		MST	3					Walch eren	Humeu s niveau
	340	K		4				GR				MST	3					Walch eren	Scherpe ondergr ens
	370	V						BR				MSL	1		B V			Hollan dveen	
	400	K		3				GR				MSL	3					Worm er	
2	40	K			2		1	GR	BR	D	GE 1	MST	3				Bov	Walch eren	
	85	K		4				GR	BR	L		MST	3					Walch eren	Spoor roestvle kken
	250	K			2			GR				MST	3					Walch eren	Fragme nt bakstee n
	300	Z			2			GR				MSL	3		1			Walch eren	
3	40	K			2		1	GR	BR		GE 1	MST	3				Bov		
	90	Z		1				GR		L		SL	3				Opg		Bouwza nd
	190	K			2			GR	BR	L		MST	3		1			Walch eren	Weinig roestvle kken, scherpe ondergr ens
	200	K			3		2	GR		D		MST	3					Walch eren	Humeu s niveau

	300	K		3			GR				MST	3					Walch eren	Fragme nt bakstee n
4	60	K			2		GR	BR	D	GE 1	MST	3				Bov	Walch eren	
	170	Z		2			GR	BR	L		MSL	3		2			Walch eren	Weinig roestvle kken, scherpe ondergr ens
	200	K		4			GR		D		MST	3		1			Walch eren	Humeu s niveau
	265	K		4			GR				MST	3					Walch eren	Dy, scherpe ondergr ens
	300	V					BR				MSL	1	B V				Hollan dveen	Bosvee n
5	50	K			2		GR	BR	D	GE 1	MST	3				Bov	Walch eren	
	85	K			2		GR	BR			MST	3				Rog	Walch eren	Spoor roestvle kken
	200	K			2		GR	BR	L		MST	3		1			Walch eren	Weinig roestvle kken
	300	K		3			GR				MST	3					Walch eren	Dy

Betekenis van de afkortingen:

LDO – Onderzijde boortraject

Lithologie:

GD – Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen en Z = zand

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BG = bijmengsel grind, BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje, PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2° en 3° letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

CO = Consistentie (C): ZSL=zeer slap, SLA=slap, MSL=matig slap, MST=matig stevig, STV=stevig

PLH = plantenresten (PL0 = geen, PL1 = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel)

VS = veensoorten

SST = Sedimentaire structuren

BHN = Bodemhorizont; BHC = C-horizont

BI = Bodemkundige interpretaties; BOV = bouwvoor, ROG = rommelig, OPG = opgebracht

GI = Geologische interpretaties

AIS = Archeologische indicatoren

Bijlage 2: Artikel 19 - regels bestemmingsplan "Landelijk gebied 2013"

Waarde - Archeologie - 2

19.1 Bestemmingsomschrijving

19.1.1 Bestemming

De voor 'Waarde-Archeologie-2' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor bescherming en veiligstelling van de ter plaatse in de grond aanwezige of verwachte archeologische waarden, met dien verstande dat de bestemming Waarde-Archeologie-2 prevaleert boven de andere aldaar geldende bestemmingen.

19.1.2 Toelaatbare bebouwing

Op of in deze gronden mogen worden gebouwd:

- a. bouwwerken, geen gebouwen zijnde, uitsluitend ten dienste van de in lid 19.1.1 genoemde bestemming;
- b. bouwwerken ten dienste van de andere aldaar geldende bestemming(en), uitsluitend onder voorwaarde van het bepaalde in lid 19.2.2 en 19.3

19.2 Bouwregels

19.2.1 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Bouwwerken, geen gebouw zijnde, worden gebouwd met inachtneming van de volgende regel:

de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, bedraagt maximaal 2 meter.

19.2.2 Bouwwerken ten dienste van de andere aldaar geldende bestemming(en)

Met betrekking tot het bouwen van bouwwerken ten dienste van de andere aldaar geldende bestemmingen gelden, met inachtneming van de voor de betreffende bestemming(en) geldende (bouw)regels, de volgende regels:

- a. reeds bestaande bouwwerken mogen worden vernieuwd of veranderd, mits de bestaande oppervlakte, voor zover gelegen op of onder het maaiveld, niet wordt uitgebreid en waarbij gebruik wordt gemaakt van de locatie en maat van de bestaande fundering;
- b. er mogen uitsluitend bouwwerken worden gebouwd of uitgebreid, indien de oppervlakte van de bodemverstoring niet groter is dan 250 m² of de bodem tot maximaal 40 cm onder maaiveld wordt geroerd.

19.3 Afwijken van de bouwregels

19.3.1 Afwijken bij omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan bij omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 19.2.2, sub b voor het bouwen of uitbreiden van bouwwerken, waarbij de oppervlakte van de bodemverstoring groter is of de bodem dieper geroerd wordt dan de aangegeven maximale maat, indien:

1. het bevoegd gezag beschikt over een verklaring van een archeologisch deskundige, waaruit blijkt dat het opstellen van een rapport met daarin een beschrijving van de archeologische waarden van de betrokken gronden niet nodig is; of
2. op basis van archeologisch onderzoek, waarvan de resultaten zijn neergelegd in een rapport, is vastgesteld dat ter plaatse geen behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn of de aanwezige behoudenswaardige archeologische waarden hierdoor niet onevenredig worden geschaad. Het rapport, het onderzoeksproces dat tot het rapport heeft geleid als ook de archeologische waardestelling dienen te voldoen aan de binnen de beroepsgroep algemeen gangbare kwaliteitsafspraken en -criteria, zoals verwoord in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA).

19.3.2 Procedureregeling

Het bevoegd gezag wint ter beoordeling van het rapport, zoals bedoeld in lid 19.3.1, onder 2 schriftelijk advies in bij een archeologisch deskundige.

19.3.3 Verbinden van regels aan een omgevingsvergunning

Voor zover het bouwen van het bouwwerk, waarvoor een omgevingsvergunning nodig is als bedoeld in lid 19.3.1, kan leiden tot een onevenredige verstoring van behoudenswaardige archeologische waarden, zowel in directe als in indirecte zin, kan het bevoegd gezag afwijken van het bepaalde in lid 19.3.1 indien aan de vergunning één of meer van de volgende regels worden verbonden:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen zoals bedoeld in de Monumentenwet 1988;
- c. de verplichting de oprichting van het bouwwerk te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan de door het bevoegd gezag bij de vergunning te stellen kwalificaties.

19.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden

19.4.1 Vergunningvereiste

Het is verboden om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren:

- a. het afgraven van gronden voor zover geen ontgrondingsvergunning is vereist;
- b. het aanbrengen van transport-, energie- of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;
- c. het graven van sloten, watergangen, vijvers of vaarten.

19.4.2 Uitzonderingsregel

Het in lid 19.4.1 vervatte verbod geldt niet voor het uitvoeren van:

- a. werken of werkzaamheden die het normale onderhoud betreffen of die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van het bestemmingsplan;
- b. werken of werkzaamheden in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen, mits verricht door een daartoe erkende partij;
- c. werken of werkzaamheden die betrekking hebben op locaties die niet groter zijn dan 250 m² of werken en werkzaamheden waarbij de bodem tot maximaal 40 cm onder maaiveld wordt geroerd.

19.4.3 Voorwaarden

De in een omgevingsvergunning opgenomen werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden als bedoeld in lid 19.4.1 zijn slechts toelaatbaar indien:

- a. door die werken of werkzaamheden, dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen, één of meer archeologische waarden van de betreffende gronden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast, dan wel de mogelijkheden voor het herstel van die waarden niet onevenredig worden of kunnen worden verkleind; en
- b. vooraf door aanvrager van de omgevingsvergunning een rapport op basis van de in de beroepsgroep geldende normen is overgelegd waaruit naar het oordeel van het bevoegd gezag in voldoende mate blijkt dat:
 1. de archeologische waarden in voldoende mate zijn zeker gesteld; of
 2. er geen archeologische waarden aanwezig zijn; of
 3. de archeologische waarden niet of niet onevenredig worden geschaad.
- c. het rapport, het onderzoeksproces dat tot het rapport heeft geleid als ook de archeologische waardestelling dienen te voldoen aan de binnen de beroepsgroep algemeen gangbare kwaliteitsafspraken en -criteria, zoals verwoord in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA).

19.4.4 Procedureregels

Het bevoegd gezag wint met betrekking tot het bepaalde in lid 19.4.3 schriftelijk advies in bij een door hen aan te wijzen archeologisch deskundige.

19.4.5 Verbinden van regels aan een omgevingsvergunning

Voor zover de in artikel 19.4.1 genoemde werken en werkzaamheden kunnen leiden tot onevenredige verstoring van behoudenswaardige archeologische waarden, kan het bevoegd gezag aan de vergunning één of meer van de volgende regels verbinden:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen zoals bedoeld in de Monumentenwet 1988; of
- c. de verplichting de uitvoering van de werken of werkzaamheden te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de vergunning te stellen kwalificaties.

19.5 Wijzigingsbevoegdheden

19.5.1 Wijzigen archeologische waardering gronden

Het bevoegd gezag kan de bestemmingsvlakken van de bestemming van archeologisch waardevolle gebieden wijzigen in die zin dat:

- a. een bestemmingsvlak met de bestemming 'Waarde-Archeologie-2' mag worden gewijzigd naar 'Waarde-Archeologie-3' of 'Waarde-Archeologie-4' indien uit archeologisch onderzoek blijkt dat de betreffende gronden van een lagere archeologische waarde zijn;
- b. een bestemmingsplanvlak met de bestemming 'Waarde-Archeologie-2' mag worden gewijzigd naar 'Waarde-Archeologie-1' indien uit archeologisch onderzoek blijkt dat de betreffende gronden van een hogere archeologische waarde zijn.

19.5.2 Geheel of gedeeltelijk verwijderen bestemmingsvlak

Het bevoegd gezag kan de bestemmingsvlakken van de bestemming 'Waarde-Archeologie-2' geheel of gedeeltelijk verwijderen, indien:

- a. uit archeologisch onderzoek is gebleken dat ter plaatse geen archeologische waarden aanwezig zijn;
- b. op grond van archeologisch onderzoek het niet meer noodzakelijk wordt geacht dat het bestemmingsplan ter plaatse in bescherming en veiligstelling van archeologische waarden voorziet.

19.5.3 Procedureregel

Alvorens omtrent de vaststelling van een wijziging zoals bedoeld in lid 19.5.1 en 19.5.2 te beslissen, wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij een archeologisch deskundige.